Poštni urad 9021 Celovec — Verlagspostamt 9021 Klagenfurt Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt Posamezni izvod 1,30 Sil., mesečna naročnina 5 Šilingov P. b. b.

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXII. Celovec, petek, 7. julij 1967 Štev. 27 (1310)

Razočaranje spričo nemoči Združenih narodov

Po večtedenskih živahnih razpravah na plenarnih sejah in še bolj živahni aktivnosti izven konferenčne dvorane je izredna supščina Združenih narodov preložila svoja posvetovanja o rešitvi krize na Srednjem vzhodu na prihodnji teden, ne da bi dosegla soglasje o tem, kako naj se ustvari izhodišče za miroljubno ureditev spora med Izraelom in arabskimi deželami.. Povedanih je bilo mnogo besed, predloženih veliko osnutkov resolucij, toda v trenutku, ko bi bilo treba zavzeti jasno stališče, se je spet pokazalo, kako različni so interesi, ki jih v svetovni organizaciji zastopajo posamezne skupine držav. Nemoč OZN v tako važnem vprašanju, kot je kriza na Srednjem vzhodu, je zato močno razočarala široko mednarodno javnost.

V bistvu je pri dosedanjih razpravah šlo za vprašnaje, ali je treba Izrael obsoditi kot napadalca in ga prisiliti, da zapusti arabska ozemlja, ki so jih izraelske čete zasedle med nedavno vojno. Pretežna večina držav, katerih predstavniki so govorili pred glavno skupščino OZN, je bila mnenja, da iz sedanjih pozicij, ko so obširni predeli arabskih dežel pod izraelsko zasedbo, ni mogoče iskati poti do miru. Vendar je bilo to mnenje enotno le v načelnih izjavah, medtem ko so se pri izoblikovanju konkretnih sklepov takoj pojavile bistvene razlike: na eni strani zahteva po brezpogojnem umiku izraelskih čet, kar je predlagala Jugoslavija v imenu skupine neuvrščenih, na drugi strani pa stališče, da bi tak umik krizo na Srednjem vzhodu le še povečal (kar so ob podpori Amerike in Anglije zastopale latinskoameriške države).

Pri odločilnem glasovanju nobena resolucija ni dobila potrebne dvetretjinske večine in tako je glavna skupščina svoje zasedanje preložila na prihodnji teden. Toda že dosedanja razprava je dovolj jasno pokazala, da določenim krogom ne gre toliko za pravično rešitev izraelsko-arabskega spora, marveč v prvi vrsti za lastne interese. Amerika je spet enkrat zastavila ves svoj vpliv ter se poslužila najrazličnejših oblik pritiska, s katerim je male odvisne države prisilila k odločitvi, ki v bistvu pomeni uveljavljanje politike sile: napadalec ni bil obsojen, marveč nagrajen.

Spričo tega je razumljivo, da je zaupanje arabskih dežel v OZN utrpelo hud udarec in je slišati glasove, če ne bi kazalo proučiti nadaljnje članstvo v tej organizaciji. Močno razočarana pa je tudi mednarodna javnost, ki je od Združenih narodov pričakovala odločne ukrepe za zagotovitev miru ne le na Srednjem vzhodu marveč sploh na svetu.

Realnejši pogledi tudi v Bonnu?

Znan pregovor sicer pravi, da »ena kukavica še ne pomeni pomladi«, vendar nekateri pojavi v zadnjem času kažejo, da si tudi v bonskih vladnih krogih počasi začenjajo utirati pot realnejši pogledi na tako imenovano nemško vprašanje. Medtem ko so zahodnonemški politiki vsa povojna leta dosledno odklanjali kakršnokoli navezavo stikov z vlado Vzhodne Nemčije, zdaj te odnose le že nekoliko drugače ocenjujejo.

Prvi »plahi« korak v tej smeri je napravil Bonn prejšnji mesec, ko je kancler Kiesinger po večtedenskih posvetovanjih v stranki in v vladi odgovoril predsedniku vzhodnonemške vlade Stophu na pismo, v katerem je le-ta predlagal sestanek predsednikov obeh nemških vlad. Čeprav je bil bonski odgovor na berlinsko pismo še zelo previden, je bil v političnih krogih deležen pozitivne ocene zlasti zaradi tega, ker se je v zgodovini dveh nemških držav prvič zgodilo, da je Bonn sploh uradno odgovoril.

Še večji realizem pa je pokazal znani zahodnonemški socialdemokratski politik Herbert Wehner, ki zavzema v Kiesingerjevi vladi položaj ministra za vsenemška vprašanja. V izjavi na neki časopis je namreč poudaril, da bonska vlada ne postavlja nobenih omejitev glede ravni, na kateri bi se odvijali morebitni razgovori med obema nemškima državama. Na posebno vprašanje, če misli s tem tudi srečanje med kanclerjem Kiesingerjem in predsednikom Stophom, je Wehner odgovoril: »Da, zakaj ne? Odvisno je samo od namena in možnosti, ki bi jih lahko izkoristili.«

Izjava ministra Wehnerja seveda nima uradnega značaja, je pa to vsekakor prvič, da se je glede srečanja na najvišji ravni pozitivno izrazil tudi član tiste vlade, katere predsednik (Kiesinger) je še v zadnjem pismu Stophu omenil le možnosti razgovorov na nižji ravni. Če je ta »nižja raven« mišljena kot uvod v poznejši »vrh« — vsaj tako je komentiral minister Wehner — potem je prej ali slej le pričakovati, da se bodo med obema nemškima državama izoblikovali odnosi, ki bodo zgladili pot za rešitev nemškega vprašanja.

V ta okvir nedvomno sodi tudi zagotovilo zunanjega ministra Brandta, ki je dejal, da je Zahodna Nemčija pripravljena »izmenjati s Sovjetsko zvezo in drugimi vzhodnoevropskimi državami jamstva glede uporabe sile in se odreči atomskemu orožju«.

Odnosi med Avstrijo in Italijo

so se spričo atentatov nevarno zaostrili

Kar sta zunanji minister dr. Tončič in predsednik SPÖ dr. Kreisky takoj po zadnjem atentatu na Južnem Tirolskem izrazila v besedah, je medtem postalo že otipljiva resnica. Minister Tončič je namreč dejal, da je namen teroristov sejati mržnjo med avstrijskim in italijanskim ljudstvom in s tem zastrupljati odnose med obema državama; dr. Kreisky pa je poudaril, da je atentat povzročil neprecenljivo škodo ugledu Avstrije v mednarodni javnosti.

Odnosi med Avstrijo in Italijo so se v zadnjem času dejansko tako zaostrili, da posledic tega razvoja trenutno niti približno ni mogoče pregledati. Tokrat se rimska vlada ni omejila samo na najostrejše proteste na Dunaju ter na grožnje s sankcijami, marveč je od besa prešla tudi na dejanja. Doslej najbolj občutna reakcija Italije je nedvomno njena odločitev, da bo pogajanja med Avstrijo in Evropsko skupnostjo za premog in jeklo tako dolgo torpedirala, dokler avstrijska vlada ne bo dokazala, da avstrijsko ozemlje ne služi več kot operativno območje za pripravljanje atentatov. Če bodo tej odločitvi sledile še druge sankcije, bo pokazala šele bodočnost.

Vsekakor so pristojni in odgovorni krogi v Avstriji zdaj nedvoumno opozorjeni, da njihovo dosedanje toleriranje atentatorske dejavnosti ni prava pot do zadovoljive rešitve južnotirolskega vprašanja. To so zelo jasno povedali tudi južni Tirolci sami, ki so se v pretežni večini odločno distancirali od zločinske aktivnosti ekstremističnih krogov, katera njihovemu boju za enakopravnost in narodni obstoj samo škoduje.

Najnovejši dogodki pa so izpodbili »argumente« tudi tistim krogom v Avstriji, ki so zadnje atentate skušali prikazati kot »nezgodo« in tako zvaliti krivdo za smrt štirih italijanskih vojakov na Italijo. Skupina avstrijskih strokovnjakov je namreč na licu mesta ugotovila, da je šlo pri eksploziji min brez dvoma za atentat.

Tako v odločni reakciji Italije kakor tudi v ugotovitvah lastne komisije je torej za Avstrijo vzroka dovolj, da temeljito spremeni svoj dosedanji odnos do teroristične dejavnosti in se končno odloči za vse potrebne ukrepe, ki bodo v bodoče onemogočili zločinske akcije nacionalističnih »volkov v ovčji koži«.

Po dolgih in ostrih razpravah

je šel parlament na poletne počitnice

Minuli teden so se v dunajskem parlamentu odvijale razprave, ki jih splošno uvrščajo med najbolj »vroče« v zadnjih letih. Od časa do časa je prišlo do pravih tumultov in so izvajanja posameznih poslancev povsem utonila v splošnem kričanju.

Vzroki gotovo niso bili le v materiji zakonov, o katerih so razpravljali, čeprav je šlo za odločitve, ki bodo imele daljnosežne posledice za najširše kroge avstrijskega ljudstva. Za »eksplozivnost« je ÖVP-jevska vlada poskrbela tudi s tem, ko je hotela še v zadnjih urah pred poletnimi počitnicami parlamenta izsiliti zakone, o katerih pristojni pododbori niso dovolj izčrpno razpravljali. V odboru za stanovanjska vprašanja pa so predstavniki vladne stranke razpravo celo predčasno zaključili in s tem zadali hud udarec ustavno zajamčenemu načelu svobode govora.

Spričo takega ravnanja ÖVP je povsem razumljivo, da je prišlo na plenarnih sejah do ostrih reakcij obeh opozicijskih strank — SPÖ in FPÖ, ki sta vladni stranki očitali, da zlorablja svojo večino v parlamentu. Prav tako ostra pa je bila reakcija opozicije tudi glede obeh zakonov, ki sodita v okvir tako imenovane »stanovanjske reforme« in ki sta bila končno sprejeta le z glasovi ÖVP. O teh dveh zakonih (zakon o reformi stanovanjsih gradenj in zakon o reformi najemnin) prevladuje mnenje, da pomenita najbolj nesocialne odločitve po letu 1945 ter je z njima ÖVP znova dokazala svojo nesocialno politiko.

Poleg obeh stanovanjskih zakonov je splošnega pomena gotovo tudi davčna reforma, ki pa je bila na tem zasedanju parlamenta izvedena le delno, kajti ostala vprašanja so morali preložiti na jesen. Nedvomno pomeni preložitev cele vrste zakonskih osnutkov hud udarec za ÖVP-jevsko vlado, ki je morala celo iz ust ÖVP-jevskega predsednika parlamenta vzeti na znanje, da bo parlament na jesenskem zasedanju sprejel le tak dnevni red, ki bo jamčil stvarno in temeljito obravnavanje.

Večina dežel in ljudi je za mir

Ob koncu prejšnjega tedna je v Beogradu zasedal centralni komite ZK Jugoslavije, ki je med drugim razpravljal tudi o nekaterih mednarodnih vprašanjih, zlasti pa o problemih, ki so nastali po nedavnih dogodkih na Srednjem vzhodu. O vzrokih krize na Srednjem vzhodu je obširno govoril predsednik Tito, ki je poudaril potrebo po združitvi vseh miroljubnih sil za obrambo svetovnega miru. Po poročilu in razpravi so sprejeli glede aktualnih mednarodnih vprašanj posebne sklepe, v katerih je med drugim rečeno:

Resničnega pomena in dimenzij krize na Srednjem vzhodu ni mogoče doumeti, če ne vidimo zveze med temi dogodki in podobnimi imperialističnimi podvigi, zlasti pa vojno v Vietnamu, kot deli načrtne in dolgoročne ofenzivne strategije imperialističnih sil na svetu, posebno Amerike, ki je naperjena proti državam, narodom in gibanjem v Afriki, Aziji in Latinski Ameriki, ki se bojujejo za utrditev svoje neodvisnosti in zagotovitev razvoja v miru in varnosti, in ki hkrati ogroža tako varnost Evrope kakor tudi sveta kot celote.

Najnovejši razvoj mednarodnega položaja nedvoumno kaže, da so prizadevanja nekaterih agresivnih krogov na svetu, da bi z lokalnimi vojnami razširili svojo hegemonijo, v končnem nasledku obsojena na neuspeh in peljejo v njihovo čedalje večjo osamitev. Nadaljevanje politike pritiskov, pučev in lokalnih vojn lahko pripelje do svetovnega spopada s katastrofalnimi posledicami. Zato je potrebna enotnost in pripravljenost slehernega naroda, da se upre agresiji, in akcija solidarnosti vseh miroljubnih sil z žrtvami agresije kakor tudi vztrajen boj teh sil proti izvajanju politike agresivnih pritiskov in nasilja kot sredstev za dosego hegemonističnih ciljev.

Vsaka osvajalna lokalna vojna je napad na politiko koeksistence in neuvrščenja in kot takšna ogroža neodvisnost posameznih narodov ter svetovni mir. Bolj kot kdaj prej je danes svet nedeljiv, nedeljiv je mir, nedeljiv je materialni in družbeni napredek človeštva.

Na svetu je čedalje več dežel, gibanj in ljudi, ki razumejo, da je mogoče samo s politiko miroljubne koeksistence premagati stalne vojne nevarnosti in omogočiti, da bi uspešneje reševali odprte mednarodne probleme. Ko se borimo proti imperializmu in hegemonizmu, za neodvisnost in enakopravnost narodov, se moramo zavedati dejstva, da se čedalje hitreje širi krog skupnih interesov, ki združujejo narode sodobnega sveta. Boj za njihovo zbližanje in demokratično sodelovanje ter za skupno reševanje perečih problemov sodobnega sveta je zato sestavni del boja proti imperializmu in slehernemu nasilju nad narodi.

Socialistična Jugoslavija, zvesta svoji dosedanji mednarodni politiki, si bo prizadevala, da bi v nastalih razmerah v polni meri prispevala k temu, da se povečajo možnosti za uveljavitev politike neuvrščanja in aktivne miroljubne koeksistence. S svojim bojem za mir, neodvisnost in enakopravnost narodov in držav ter za družbeni napredek na svetu si Jugoslavija stalno utrjuje tudi svoj mednarodni položaj, prispeva k prijateljstvu in solidarnosti med narodi, s čimer prav tako krepi tudi svojo varnost.

Ob dnevu borca

Tudi letos so bile ob dnevu borca, ki ga praznujejo vsako leto 4. julija, v Jugoslaviji številne prireditve, na katerih so se spominjali junaškega boja med drugo svetovno vojno. Hkrati pa so izpričali odločno voljo, da čuvajo tradicije narodnoosvobodilne borbe, s katero so si priborili svobodno in neodvisno domovino ter skovali bratstvo in enotnost vseh jugoslovanskih narodov.

V Sloveniji je bila največja prireditev v Brežicah, kjer je govoril predsednik skupščine SR Slovenije Sergej Kraigher. Med drugim je dejal, da je spričo sedanjega mednarodnega položaja, ko je svet poln nemirov in nevarnih žarišč, še posebno treba utrjevati enotnost, ki je bila skovana v osvobodilni borbi, ter razvijati politiko miroljubnega sožitja med narodi. To je politika aktivne miroljubne koeksistence, politika neangažiranja v hladni vojni in v politiki sile dveh blokov; to je politika za angažiranje vseh naprednih sil sveta v boju proti imperializmu in neokolonializmu, za premagovanje prepada med peščico bogatih industrijsko razvitih držav in revščino ogromne večine ostalega človeštva. V tem vidimo enega od pogojev utrjevanja miru v svetu in odpora agresivnim silam, kakor tudi enega od pogojev krepitve naprednih sil v svetu in mednarodnega delavskega gibanja.

Osrednje prireditve, ki je bila na Tjentištu pri Sutjetski, pa se je poleg številnih drugih visokih predstavnikov udeležil tudi predsednik SFR Jugoslavije Josip Broz Tito.

Odločitev v škodo Južne Koroške:

Rafinerije ne bo!

Za odločitvijo o gradnji naftovoda Trst—Dunaj je začetkom minulega tedna padla tudi odločitev o sedežu rafinerije ob njem. Direktorij Avstrijske industrijske družbe (ÖIG), ki ima sedaj na skrbi podržavljena podjetja, je v torek minulega tedna sklenil, da rafinerija ne bo imela svoj sedež v okolici Pliberka, marveč v Wildonu južno od Graza.

Do tega sklepa je prišlo po zelo čudni poti. Ko je v štiričlanskem direktoriju prišlo do glasovanja o sedežu rafinerije, se je predsedujoči generalni direktor dr. Payer poslužil pravice, da kot predsednik dvakrat odda svoj glas. S tem so bili za Wildon oddani trije glasovi, za Pliberk pa dva. Zastopniki ÖVP v direktoriju so glasovali za Wildon, zastopniki SPÖ pa za Pliberk. Čeprav formalno o rafineriji še ni padla zadnja beseda, ni več nobenega izgleda, da bi v nadzornem svetu ali pa v občnem zboru ÖIG prišlo do spremembe tega sklepa. ÖVP ima tudi v nadzornem svetu večino in njen minister dr. Weiss — rodom Korošec — je pooblaščen zastopnik republike, ki predstavlja občni zbor ÖIG. Taisti minister je vendar po sklepu direktorija lakonično izjavil, da je prišlo do njega zaradi tega, ker je Wildon za inozemske petrolejske družbe bolj ugoden.

Rafinerije v Pliberku torej ne bo, ker to inozemskim petrolejskim družbam ni bilo po volji. ÖVP je ugodila njihovi želji in pri tem prodala ali pa izdala — kaj bolj drži, to ne moremo reči — koristi Koroške, zlasti za gospodarske koristi prebivalstva Južne Koroške. Sedaj je odveč, še enkrat načtevati argumente, ki so govorili v prid rafinerije v Pliberku, sedaj je treba nedvomno ugotoviti: ÖVP je proti gospodarski in socialno uvrščenosti prebivalstva okolice Pliberka, Podjune in Koroške sploh. Njej so koristi inozemskega kapitala bolj pri srcu, kakor ji je slovensko prebivalstvo okolice Pliberka in Podjune. Te resnice sedaj ne more izpodbiti in tudi svojega grdega dejanja ne more oprati s svetohlinjenjem, kakor smo ga iz ust njenih predstavnikov na Dunaju in v Celovcu zadnje dni večkrat slišali.

Res je, da je bilo prej o umestnostni rafinerije v okolici Pliberka mogoče debatirati, res pa je tudi, da se je poleg SPÖ tudi celotna koroška ÖVP do sklepa na Dunaju zavzemala za Pliberk kot sedež rafinerije. Tudi kancler dr. Klaus se je pridružil enodušnemu koroškemu stališču. S tem pa so bile koristi, ki bi jih od rafinerije imela okolica Pliberka in Koroška, očitno potrjene. Z dunajskim sklepom pa je bilo brez možnosti opravičila južnokoroško ozemlje znova izključeno iz prizadevanj za nadoknadenje tega, kar je bilo v njegovo veliko škodo v preteklih desetletjih zamujenega.

Tako aktivnega faktorja, kakor bi bila rafinerija, gospodarstvo Južne Koroške ne more več dobiti. Pri tem so nova neposredna delovna mesta, ki so šla s to odločitvijo v zgubo, najmanj tako pomembna, kakor izguba možnosti razvoja petrokemične industrije in zaslužka pri transportu mineralnih olj, ki bi znašal 2 milijona ton ali 200.000 vagonov letno oz. okoli 600 vagonov dnevno. In to že leta 1970 naprej.

Gospodarski položaj se letos ne bo zboljšal

Zastoj v avstrijskem gospodarstvu traja naprej. Industrija in podjetja panog, ki so za konjunkturo občutljive, producirajo le toliko, kolikor so lani, dejavnost v prometu nazaduje in gradbeništvo trpi zaradi pomanjkanja naročil, do katerega je prišlo zaradi reforme zakona o gradnji stanovanj in zaradi zavlačevanja odobritve raznih gradbenih projektov. Kolikor toliko dober je razvoj na področju turizma, trgovine, podjetij za usluge in na nekaterih področjih obrtništva. Uspešen pa je v kmetijstvu in v elektrogospodarstvu.

Ko prihaja avstrijski inštitut za raziskovanje gospodarstva v svojem junijskem poročilu do teh ugotovitev, istočasno ugotavlja, da rast narodnega produkta še naprej popušča in da je investicijska dejavnost po svojem obsegu letos za 6 odstotkov manjša, kot je bila lani.

V svojem poročilu se imenovani inštitut bavi predvsem z vprašanji konjunkture. Pri tem pravi, da so se vzroki za popuščanje konjunkture in gospodarske rasti spremenili. Če sta bila lani pasivna plačilna bilanca in upadanje konjunkture po najpomembnejših zahodnoevropskih deželah glavni vzrok zastoja gospodarske rasti v Avstriji, potem letošnji zastoj v glavnem povzroča nazadujoča investicijska dejavnost in upadanje rasti v privatni potrošnji. Ta vzroka bi imela še veliko bolj občutljive posledice, če ne bi država na nekaterih področjih intervenirala in če ne bi bili na razpolago razmeroma ugodni domači in inozemski krediti. Tudi poskus trgovine, da bi popuščanje povpraševanja na domačem trgu kompenzirala z povečanim izvozom, omiljuje nastali notranji položaj avstrijskega gospodarstva. Vendar so tovrstne možnosti ublaževanja le omejene.

Inštitut ima malo upanja, da bi se ta razvoj, ki traja od lanskega poletja, letos obrnil na boljše. Pravi, da bo gospodarska rast lansko presegla kvečjemu za 2 odstotka. Število brezposelnih je letos neprestano za 2500 večje od lanskega. Med najbolj aktivnimi panogami se poleg elektrogospodarstva in turizma nahaja kmetijstvo, čeprav je lani zgubilo nadaljnjih 20.000 delavcev. Kakšen bo uspeh teh panog koncem leta, je seveda težko reči, ker so vse tri v svojem razvoju močno odvisne od vremena.

Vsekakor je že sedaj očitno, da zaradi zastoja v industriji in gradbeništvu in zaradi močnega popuščanja njune investicijske dejavnosti te panoge rasti narodnega produkta ne bodo mogle zboljšati. Industrija hoče letos svoje investicije skrčiti za 11 odstotkov, gradbeništvo pa celo za 38 odstotkov. Zaradi tega se je že v prvem četrtletju obseg podeljenih kreditov zmanjšal za okroglo 27 odstotkov. Spričo tega pa tudi razpoložljivi, razmeroma ugodni krediti gospodarske rasti in konjunkture v Avstriji ne bodo mogli povečati.

Kmečko bolniško zavarovanje zboljšano

V sredo minulega tedna je parlament sklenil prvo novelo k zakonu o bolniškem zavarovanju kmetov. Čeprav ta novela ni nadomestilo za odpravo težav, s katerimi imajo kmetje opravka, ker zdravniki in zobozdravniki nočejo stopiti s kmečko bolniško blagajno v pogodbeno razmerje, prinaša zavarovanim le nekaj olajšav, pa tudi nekaj novih predpisov, ki so pripravni, da znižajo stroške uprave zavoda za bolniško zavarovanje kmetov.

Med novostmi, ki jih prinaša 1. novela zakona o bolniškem zavarovanju kmetov, je treba omeniti določilo, da so vojne žrtve iz vrst kmetov spet zavarovane pri pokrajinskih bolniških blagajnah, kakor so bile prej, preden je stopil v veljavo zakon o bolniškem zavarovanju kmetov. Zavarovane so z istimi pravicami in dolžnostmi, kakor so bile prej.

Druga novost novele so olajšave pri prispevkih za kmečko bolniško blagajno. Novela določa, da otrokom pod 18 let starosti, ki skupno z očetom ali materjo vodijo kmetijo, ni treba plačati prispevka za kmečko bolniško blagajno. Isto določilo velja tudi v primeru, da eden od staršev vodi kmetijo na njihov račun in njihovo nevarnost. Ne glede na to imajo taki otroci kot družinski člani pravico do storitev blagajne. Če pa so taki otroci prekoračili 18. leto starosti, jim je treba plačati le polovico prispevka.

Z novelo odpade tudi omejitev zdravljenja v bolnišnicah. Zdravljenje v bolnišnicah je sedaj časovno neomejeno. Odpadlo je tudi določilo, po katerem je bilo treba na gotove storitve bolniške blagajne čakati. Končno novela določa, da mora blagajna povračilo stroškov zdravljenja in prispevke k tem stroškom izplačati neposredno tistemu, ki kmetuje. Novela je tudi preimenovala blagajno in ta se sedaj imenuje „Avstrijska kmečka bolniška blagajna".

INTERALP zahteva:

Avtocesta čez Visoke Ture zasluži prednost

V soboto je v Porečah zasedal mednarodni komite za prometne zveze alpskih dežel. Na zasedanju so bili navzoči zastopniki Avstrije, Jugoslavije in Zahodne Nemčije, italijanska delegacija pa se zaradi prepovedi iz Rima zasedanja ni udeležila.

V ospredju zanimanja je na tem zasedanju stalo vprašanje gradnje avtoceste čez Visoke Ture. Vse delegacije so bile soglasne v tem, da spričo razvoja cestnega prometa v zadnjih letih zasluži ta avtocesta prednost pri gradnji avtocest v vzhodnem območju Alp. Njena potreba nič ne zaostaja za potrebo avtoceste čez Brenner. Zavlačevanje gradnje te ceste, ki bo okoli 150 km dolga, skriva v sebi nevarnost, da bo območje Salzburške, Koroške, Slovenije in Furlanije-Julijske krajine po malem izključeno iz evropskega avtomobilskega prometa. Pomen te ceste je najbolj osvetlilo vprašanje, ki je bilo postavljeno: kaj pomagajo avtoceste s severa do Alp in kaj pomagajo najmodernejša pristanišča ob Jadranu, če ostanejo vrata skozi Visoke Ture še naprej tako zaprta, kakor so?

Avtocesta čez Visoke Ture bo draga cesta. Zato in ker je njena potreba tako velika, sta zahodnonemška in jugoslovanska delegacija izjavili, da sta njuni vladi pripravljeni pomagati pri financiranju njene gradnje. V njeno financiranje pa bi se morale vključiti tudi ostale države, ki bi jim ta cesta posredno koristila, kajti drugače ne bo mogoče najti 6 milijard šilingov, ki jih bo že v prvi etapi stala njena gradnja. Avtocesta čez Visoke Ture bo evropska cesta, katere ime je z „E 14" že določeno. Zato naj pri njeni gradnji sodelujejo države severozahodne Evrope enako kot države jugovzhodne Evrope in države Bližnjega vzhoda.

Medsebojna pomoč z električno energijo

Za skupno sejo združenja SUDEL ja koordinacijo proizvodnje in prenosa električne energije med Avstrijo, Jugoslavijo in Italijo, ki je bila začetkom marca na Dunaju, so se začetkom minulega tedna v Ljubljani sestali predstavniki združenja elektrarn Avstrije, Jugoslavije in Italije. Na dvodnevnem zasedanju so obravnavali vsa vprašanja, ki so povezana z gradnjo krožnega elektrovoda 220 kV, ki bo speljan od Sela v občini Št. Peter na Vašinjah preko Celja in Ljubljane do Benetk in od tam do Lienza na Vzhodnem Tirolskem.

Elektrovod so med obema zasedanjema na Koroškem in v Sloveniji že pričeli graditi. Na Koroškem so njegovi začetki že vidni med Bistrico v Rožu in med Št. Petrom na Vašinjah Nadomestil pa bo sedanji daljnovod 110 kV, po katerem sta Avstrija in Jugoslavija doslej izmenjavali električno energijo. S tem daljnovodom bosta Jugoslavija in Italija priključeni na električno omrežje zahodnoevropskih držav unije za koordinacijo proizvodnje in prenosa električne energije UCPTE. Po njem bodo Avstrija, Jugoslavija in Italija lahko izmenjavale električno energijo 300 MW za enega partnerja. Za realizacijo tega daljnovoda ni več nobene ovire.

Iz Jugoslavije:

Tretja elektrarna limskega sistema dobiva podobo

Sredi Sandžaka se ob reki Lim razvija velik jugoslovanski sistem proizvodnje električne energije. Med zapuščenimi in od vetra obrušenimi gorami nastajajo elektrarne, katerih jezovi so tudi 46 metrov visoki in ki zadržujejo vodo na dolžinah od 25 do 40 kilometrov.

Dve elektrarni tega sistema sta že v pogonu. Prva med njima, elektrarna Kokin brod, je začela obratovati leta 1962, obratuje pa na komando iz daljave. Elektrarna črpa svojo energijo iz 25 km dolgega Zlatarskega jezera, v katerega se je spremenila reka Lim. Deset kilometrov niže obratuje druga elektrarna, elektrarna Bistrica. Le-ta dobiva vodo iz potoka Uvec, katerega struga je sedaj docela izsušena, ker so njegove vode speljali po 9,3 km dolgem predoru do elektrarne Bistrica. Na tej poti pade voda za 376 metrov. Tudi ta elektrarna obratuje na komando iz daljave.

Tretja elektrarna v limskem sistemu je sedaj v gradnji in bo pričela obratovati še letos. Nahaja se nedaleč od Priboja in nosi ime »Potpeč«. Njen jez je 46 metrov visok in 260 metrov dolg, za njim pa se zbira voda v 40 km dolgem jezeru. Njej bodo sledile še nadaljne elektrarne, kajti kilovat na Limu je poceni, stane le 6,5 sedanjega dinarja.

PO SVETU

MOSKVA. — V spremstvu zunanjega ministra Couve de Murvilla je predsednik francoske vlade Pompidou na uradnem obisku v Sovjetski zvezi, kjer je imel te dni več razgovorov z vodilnimi sovjetskimi državniki. Kratko pred odhodom vladne delegacije v Moskvo pa se je s francoskim predsednikom de Gaullom sestal predsednik sovjetske vlade Kosigin, ko se je na povratku iz New Yorka ustavil v Parizu.

KAIRO. — Izredni konferenci organizacije solidarnosti azijskih in afriških narodov, ki se je sestala v Kairu, je poslal osebno poslanico tudi predsednik Združene arabske republike Naser. V tej poslanici je poudaril: Če imperialisti, združeni in z zarotami, zadajajo udarce, smo mi sposobni s solidarnostjo vrniti udarce in uveljaviti svoje pravice. Na konferenci je bilo govora zlasti o obsodbi izraelske agresije ter o skupnem boju azijskih in afriških narodov proti imperializmu.

PEKING. — Glasilo CK KP Kitajske „Rdeča zastava" je objavilo, da so odstavili Liu Šao Cija s položaja predsednika LR Kitajske. V uvodniku, posvečenem 46-letnici ustanovitve KP Kitajske, je rečeno, da so v partijskih vrstah uvedli „čistko" in med kulturno revolucijo okrepili vodstvo partije. Vendar partijske vrste očitno še niso dovolj „osvežene", kajti omenjeno glasilo še naprej poziva tiste nove sile, ki so prišle na plan v kulturni revoluciji, naj store nadaljnje korake v svoji ideološki krepitvi.

EL SEGUNDO. — Poveljstvo ameriškega letalstva v mestu El Segundo v Kaliforniji je sporočilo, da so izbrali štiri nove vojaške astronavte, ki se bodo pripravljali za prve ameriške vojaške vesoljske polete s človeško posadko. Med novimi astronavti je tudi

RIM. — Glavno železniško postajo v Rimu Termini je prejšnji teden opustošil velik požar. Nastalo škodo cenijo na milijon dolarjev. Za obnovo postaje, ki spada med največje tovrstne naprave na svetu, bodo porabili več milijard lir.

MOSKVA. — Sovjetska vlada je poslala ameriški vladi noto, v kateri je odločno protestirala, ker so ameriška letala v severnovietnamskem pristanišču Haiphong bombardirala sovjetsko ladjo „Mihail Frunze". To je bil že drugi napad ameriškega letalstva na sovjetsko ladjo tekom enega meseca.

AMAN. — Posledice izraelskih napadov z napalm bombami so posebno vidne v amanskih bolnišnicah, ki so prenapolnjene z ranjenci. Med njimi niso le vojaki, marveč tudi številni civilisti in otroki, ki so postali žrtve nedavne izraelsko-arabske vojne. Ranjenci pripovedujejo, da so izraelska letala napadla tudi neko bolnišnico in rešilne avtomobile, čeprav so imeli na strehi zastavo z rdečim križem.

PRIŠTINA. — V Prištini bodo zgradili poseben televizijski center za pripadnike narodnih manjšin. Leta 1972 bo ta center začel oddajati program v albanskem jeziku, hkrati pa bodo pripravili vse potrebno tudi za oddaje v turškem jeziku. Računajo, da bo leta 1972 na Kosovu in Metohiji že okoli 46.000 televizijskih sprejemnikov.

BEJRUT. — Prejšnji teden je v starosti 76 let umrl bivši predsednik sirske republike Šukri el Kuatli. Za svobodo in neodvisnost Sirije se je boril najprej proti otomanskemu imperiju, pozneje pa proti Franciji. Leta 1943 je postal prvi predsednik neodvisne republike Sirije, v letih od 1949 do 1954, ko je v Siriji vladal vojaški režim, je Kuatli živel v emigraciji, potem se je vrnil in ponovno postal predsednik republike. Na tem položaju je ostal do leta 1958, ko se je Sirija združila z Egiptom.

WASHINGTON. — Kot enega glavnih uspehov nedavnega srečanja med ameriškim predsednikom Johnsonom in predsednikom sovjetske vlade Kosiginom poučeni krogi omenjajo sporazum, ki da sta ga Amerika in Sovjetska zveza dosegli glede prepovedi širjenja atomskega orožja. Pravijo, da soglasja doslej niso dosegli le še o tistem členu, ki se nanaša na problem inšpekcije in kontrole. Vendar upajo, da bo ob posvetovanju z drugimi državami mogoče doseči tudi v tem vprašanju tako rešitev, ki bo sprejemljiva za vse.

NEW YORK. — Organizacije ameriških črncev so pozvale svoje člane, naj se uprejo, če bi jih hoteli poslati na vietnamsko bojišče. „Črnci smo pripravljeni, da se v Ameriki borimo za pravičnost, nočemo pa umirati v Vietnamu, kamor nas nihče ni klical," so zastopniki teh organizacij izjavili na tiskovni konferenci.

BERLIN. — Bivši član nacističnega ljudskega sodišča Hans Joachim Rehse je bil v Berlinu obsojen na 5 let ječe. Obtožnica ga je dolžila, da je sodeloval pri 231 smrtnih obsodbah, vendar je bila krivda obtoženca dokazana le v treh primerih. Trenutno pripravljajo procese proti 30 do 40 članom teh sodišč, katerim je predsedoval zloglasni Roland Freisler, ki je izrekel smrtno obsodbo tudi proti slovenskim antifašistom iz Sel in okolice.

JERUZALEM. — Izraelska vlada je razširila svojo jurisdikcijo na ves Jeruzalem vključno starega mesta in predmestja, ki so pred nedavno vojno spadala k jordanskemu ozemlju. Na sedežu Združenih narodov so ta ukrep ocenili kot izzivanje svetovne organizacije, zlasti ker se je Izrael odločil zanj prav v trenutku, ko je glavna skupščina OZN iskala mirno rešitev izraelsko-arabskega spora.

LUSAKA. — Predsednik Zambije dr. Kenneth Kaunda je po vrnitvi iz Pekinga izjavil, da so mu kitajski voditelji sporočili, da bo LR Kitajska raje ostala izven OZN, „ker le-ta deluje samo v prid velesilam". Kljub temu se je zambijski predsednik ponovno zavzel za sprejem Kitajske v OZN, meneč, da utegne biti najbolj tragičen korak tega stoletja, če bi Kitajski zaprli pot v svetovno organizacijo.

POPRAVEK

V zadnji številki se nam je v poročilu o razgovoru predstavnikov obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev s predstavniki zvezne vlade na Dunaju vrinila neljuba pomota, ko smo pisali, da je pri razgovorih sodeloval tudi poslanik Waldheim. Zato naše poročilo popravljamo v toliko, da je bil pri razgovorih navzoč veleposlanik dr. Heymerle.

Nekaj razmišljanj

o šolskih spričevalih

Danes se bodo tudi pri nas zaprla šolska vrata. Za otroke se bodo začele počitnice, ko si bodo nabirali moči za novo šolsko leto, starši pa se bodo zamislili ob dobrih ali slabih učnih uspehih, ko bodo vzeli v roko spričevalo, ki ga bo prinesel njihov otrok danes domov.

Kjer bodo spričevala dobra, bo v družini vladalo veselje in šolar bo gotovo deležen tudi posebnega priznanja za svoj trud med šolskim letom. Drugače bo tam, kjer šolarjevi uspehi ne bodo povsem zadovoljivi. Vendar bi napačno ravnali tisti starši, ki bi bili zaradi slabših ocen z otrokom preveč strogi in bi mu »za kazen« morda zagrenili vse počitnice. To bi bila vsekakor prehuda kazen, kajti nekaj oddiha je treba omogočiti vsakemu otroku, pa čeprav njegovo spričevalo ni najboljše. Mnogo več bo koristilo, če bodo starši razmislili, kako bodo ravnali v bodoče.

Ko bodo gledali sinovo ali hčerkino spričevalo, starši namreč krivde za morebitne slabe ocene ne smejo iskati samo pri otroku. Vprašati se tudi morajo, kaj so sami storili, da bi bil otrokov uspeh v šoli čim boljši. Ali so redno hodili na »dneve staršev«, so se večkrat posvetovali s šolarjevim razrednikom oziroma učiteljem? Morda je otrok kdaj prinesel obvestilo o slabi oceni v podpis; so šli takrat v šolo ali se vsaj pogovorili z otrokom? In kaj so storili, če je šolar doma tožil, da ima pri nekaterih predmetih težave, ker snovi ne razume, pa se boji vprašati?

In še druga vrsta vprašanj je, na katera si morajo starši zdaj odgovoriti. Kako je bilo doma? So morda z nalaganjem raznih dolžnosti otroku onemogočili, da bi v redu napisal nalogo in se učil? Ali pa so ga pustili, da je šel po pouku na igrišče ali na potep, zvečer pa je sedel h knjigam in kmalu zadremal? Če je bilo tako, potem je seveda moral zjutraj v naglici napisati nalogo in le bežno pogledati učno snov. Če je tisti dan dobil v šoli slabo oceno, potem je vzrok na dlani. Prav tako napačno pa ravnajo tisti starši, ki svojega otroka nikdar nikamor ne pustijo; morda jim prav zaradi tega nagaja, postaja trmast in se noče učiti.

Skratka: vzroki za morebiten slab učni uspeh so lahko zelo različni. Zato starši krivde ne smejo iskati le pri otroku, marveč jim mora biti šolarjevo spričevalo povod, da hkrati ocenjujejo tudi svoj lastni odnos do šole. Le tako bodo otroku zagotovili takšne pogoje za učenje, da v bodoče ne bo več imel težav in se bodo prihodnjič lahko z njim vred veselili dobrega spričevala ter bo začetek počitnic res uvod v prijetne tedne letnega oddiha — tako za šolarja kakor tudi za starše.

POLETNE IGRE V BREŽAH:

Zvrhana mera humorja

ob Molierovi komediji »Namišljeni bolnik«

Tudi drugo letošnjo premiero ima igralski ansambel v Brežah za seboj. Minulo soboto se je predstavil z Molierovo komedijo „Namišljeni bolnik" in z njo ponovno dosegel uspeh, kot smo ga pri tej skupini vajeni že več let. Pred začetkom letošnje sezone je arhitekt Sandler na tiskovni konferenci dejal, da si poletne igre v Brežah „ne morejo več privoščiti slabih igralcev". Tej obveznosti, ki jo čutijo napram javnosti, je njihov nastop z Molierom morda še bolj odgovarjal kot teden dni prej, kajti tokrat tudi ni bilo več opaziti tistih razlik med velikimi in malimi vlogami, ki so bile pri Schillerjevi „Zaroti Fiesca v Genovi" še precej očitne.

Sploh je opaziti, da so breški igralci mnogo bolj „doma" v komedijah, kjer lahko brez vsake prisiljenosti uveljavljajo svoj prirojeni nem bolniku" slavi prave orgije. humor, ki v Molierovem „Namišlje-Kakor da bi imel Moliere pred očmi Sandlerja in njegovo skupino, ko je pisal ta komad: celotna zasedba povsem odgovarja zamisli velikega komediografa in se v tej uprizoritvi lahko brez pretiravanja meri z vsakim poklicnim ansamblom.

Če že povemo nekaj besed o enem in drugem igralcu, potem mislimo, da o Hannesu Sandlerju ni treba več posebej govoriti; kreiral je že toliko izvrstnih likov, da si tudi njegovega Argana ne bi mogli predstavljati drugače kot „bolnika", ob katerem bi imel svoje veselje celo Moliere sam, ki ga je po zapiskih kronista prav v tej vlogi dohitela smrt. Takoj za Sandlerjem pa je treba omeniti Veroniko Pörtschacher, ki pomeni resnično presenečenje letošnje sezone v Brežah; že kot Berta v Schillerjevi „Zaroti" napravi najboljši vtis, kot Toinette pa preraste samo sebe in se uvrsti med res najboljše člane breškega ansambla. Zelo posrečeno se uveljavijo še Arnold Putz, Heinz Neunteufel, Heinz Köppl in mala Hannelore Pörtschacher, vendar je tudi vsem ostalim igralcem treba priznati, da so v svojih vlogah prepričljivi liki Molierove komedije.

Vsekakor je „Namišljeni bolnik" na Petrovi gori nov dokaz znane in priznane kvalitete poletnih iger v Brežah in bo skupaj z „Zaroto Fiesca v Genovi" tekom prihodnjih tednov navduševal mnoge tisoče obiskovalcev teh tradicionalnih prireditev.

Tedenski spored

poletnih kulturnih prireditev

BREŽE:

7. 7. — Moliere: **NAMIŠLJENI BOLNIK**
8. 7. — Schiller: **ZAROTA FIESCA V GENOVI**
12. 7. — Moliere: **NAMIŠLJENI BOLNIK**
14. 7. — Schiller: **ZAROTA FIESCA V GENOVI**
15. 7. — Moliere: **NAMIŠLJENI BOLNIK**

Začetek predstav ob 20. uri.

LJUBLJANA:

8. 7. — **KONCERT ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE**, dirigent Krzysztof Missone
10. 7. — Kreft: **CELJSKI GROFJE**, Slovensko ljudsko gledališče Celje
11. 7. — **KONCERT ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE**, dirigent Horst Förster
15. 7. — **FOLKLORNI ANSAMBEL „PAJO KOLARIČ"**, Osijek

Začetek predstav ob 20.30 uri.

Slovenski umetnik Vilhar

bo razstavljal svoja dela v Beljaku

Po uspešnih razstavah na Dunaju in v Grazu (o katerih smo poročali v našem listu) se bo slovenski umetnik Mario L. Vilhar zdaj predstavil tudi koroški javnosti, in sicer v Beljaku, kjer pripravlja razstavo kulturni referat mestne občine pod vodstvom inž. Maasa. Razstava, ki bo prirejena pod častnim pokroviteljstvom beljaškega župana Timmererja in jugoslovanskega generalnega konzula v Celovcu Pirkoviča, bo v Paracelsovi dvorani beljaškega magistrata odprta v času od 12. do 16. julija.

Mario L. Vilhar je bil rojen leta 1925 v Postojni, kjer izhaja iz umetniške družine. Čeprav živi in ustvarja že dolga leta v Ljubljani, je ostal zvest svojemu rodnemu kraju, kateremu je posvetil celo vrsto svojih del. Vendar pa je hkrati tudi svetovljan, ki povsod, kamor ga zapelje pot življenja, vsrkava vtise in jih potem na svojstven način izpoveduje v svojih slikah in skulpturah. Tako na beljaški razstavi, ki je hkrati njegova 24. samostojna razstava, ne bomo videli le pestro panoramo motivov iz Postojne in Istre marveč nam bo umetnik posredoval med drugim tudi svoje vtise iz Beljaka, z Dunaja in iz Italije, medtem ko bo s svojimi skulpturami (metalizirana terakota) predstavil originalne like iz vsakdanjega življenja.

Povsod, kjer je Vilhar doslej razstavljal, je bil deležen priznanja kot umetnik, ki hodi z odprtimi očmi skozi življenje. Njegova dela bodo gotovo vzbudila široko zanimanje tudi v koroški javnosti.

„Deklica iz Louisiane"

Kakor smo v našem listu že kratko poročali, je ljubljanska založba Mladinska knjiga v svoji zbirki »Sinji galeb« izdala slovenski prevod mladinskega romana »Deklica iz Louisiane«, katerega avtor je znani avstrijski pesnik, pisatelj in znanstvenik višji študijski svetnik prof. dr. Ernst Joseph Görlich.

Prof. dr. Görlich ni le pisatelj, marveč je tudi pedagog. Zato je povsem razumljivo, da njegova predvsem mladini namenjena dela prevevajo estetske in vzgojne težnje. Izoblikoval jih je v celi vrsti mladinskih spisov, zlasti pa prihajajo do izraza v omenjenem mladinskem romanu, katerega dogajanje se odvija na ameriškem Jugu. Zgodba se sicer dogaja še v času pred Lincolnom, ki je šel v zgodovino kot pobornik enotnosti in enakopravnosti vsega ameriškega ljudstva ne glede na barvo kože, vendar je aktualna tudi danes, saj Amerika črnskega problema vse do danes ni uspela dokončno rešiti v duhu humanizma 20. stoletja.

Tako najde bralec v usodi deklice Susanne, hčerke črne matere in belega očeta, odgovor na marsikatero vprašanje, ki se poraja iz različnih pogledov na vprašnje črncev. Seveda so se nekdanja nasprotja v miselnosti med ameriškim Severom in Jugom tekom stoletja že precej zmanjšala, kljub temu pa je iz tistih časov ostalo še vse preveč predsodkov, ki tudi v današnji Ameriki zelo pogosto rodijo žaloigre.

Delo avstrijskega pisatelja je v slovenščino prevedel Branko Žužek, Aco Mavec pa je prispeval lepe ilustracije, tako da je Görlichova »Deklica iz Louisiane« zdaj v prikupni obliki in zlasti z zanimivo ter poučno vsebino dostopna tudi slovenski mladini. Hkrati pa pomeni knjiga za Slovence novo srečanje z avstrijsko literaturo in s tem važen prispevek k medsebojnemu spoznavanju in razumevanju med sosednimi narodi.

KULTURNE DROBTINE

● **Grad Porcia v Spittalu ob Dravi je te dni prizorišče 4. mednarodnega tekmovanja pevskih zborov. Sodelujejo zbori iz Avstrije (vokalni ansambel Schütz z Dunaja in akademski komorni zbor iz Graza), Češkoslovaške (Pevecky sbor ČKD iz Prage), Finske (zbor Lahti-Kuoro), Jugoslavije (Akademski pevski zbor „Tone Tomšič" iz Ljubljane), Poljske (zbor Akademicki politechnicki Szczecinskiej), Španije (Orfeo Laudate Barcelona) in Zahodne Nemčije (madrigalisti iz Gerresheima, zbor „Eintracht 1847" iz Höchsta in motetski zbor iz Münchena). Skupno se je povabilu odzvalo okoli 450 pevk in pevcev.**

● **Svetovno znano Postojnsko jamo si je v prvi polovici tega leta ogledalo že 152.000 turistov, kar je znatno več kot v istem obdobju lani. Do konca leta računa uprava z obiskom okoli 560.000 oseb. V tem mesecu pa pričakujejo v jami že 7-milijontega obiskovalca od leta 1818, odkar je jama odprta za javnost, medtem ko bo prihodnje leto minilo 150 let, odkar so organizirali vodniško službo.**

● **Prihodnji mesec bo nemška televizija kot prva v Evropi začela oddajati barvni program. Kmalu zatem bosta ledili Francija in Anglija, medtem ko bodo v Sovjetski zvezi uvedli redne televizijske oddaje v barvah prihodnje leto. Nemška industrija računa, da bo v drugi polovici tega leta prodala 50 do 100 tisoč televizorjev za sprejemanje barvnega programa. Tak aparat stane v Nemčiji najmanj 2300 mark, to je nekoliko manj kot 15.000 šilingov.**

● **Letošnjega seminarja za učitelje in dijake italijanskih šol s koprskega in bujskega območja, ki so ga priredili v Albamu v pokrajini Cuneo, se je udeležilo 30 učiteljev in prav toliko dijakov. Poleg predavanj in razgovorov o izpolnjevanju na področju kulture in pedagogike obsega letošnja prireditev tudi obisk raznih kulturnih znamenitosti v Italiji.**

● **Uredništvo revije „Rilindja" v Prištini in beograjska založba „Nolit" sta sklenila sporazum, po katerem bo omenjena založba izdala dvojezični izbor šestih šiptarskih pesnikov s Kosova.**

Bogata kultura stepskega ljudstva

Obiskovalca Mongolije, kjer se velik del prebivalstva še vedno ukvarja z nomadsko ovčerejo, preseneti neko dejstvo: v oddaljeni stepi, v jurti — nomadskem šotoru — ki ima soseda desetine kilometrov daleč, naleti na baterijski radio, poleg sprejemnika pa ležijo knjige, revije in časopisi.

Od ljudske revolucije 1921 je bilo v tej deželi postavljenih več kot 400 osnovnih šol, 50 srednjih in popolna univerza; razen tega vsako leto odhaja nekaj tisoč študentov študirat v druge države. Kljub temu pa obiskovalca preseneti kategorična izjava slehernega Mongola: „Nepismeni! Takšnih ljudi pri nas ni!"

Natančni raziskovalec bo verjetno spoznal, da je tudi ta izjava relativna, kot vse drugo. Med starejšimi ljudmi, pa tudi med pastirji je še vedno določeno število ljudi, ki se niso utegnili naučiti pisati; pa tudi takšnih, ki so se naučili pisati črke, pa so jih zaradi redke uporabe spet pozabili. Vendar pa so Mongoli upravičeno ponosni na visoko stopnjo pismenosti svojega naroda.

Pravo presenečenje čaka obiskovalca v Državni knjižnici, ki hrani več kot milijon rokopisov, knjig in revij. V posebnih trezorjih hranijo stara dela, deloma rokopisna, deloma natisnjena s pomočjo lesenih klišejev, izrezljanih za vsako stran knjige posebej. Te knjige so razporejene na policah, toda njihova oblika ni podobna obliki naših knjig. Napisane so na listih, dolgih 50 do 60 cm, širokih pa 20 do 25 cm. Takšni listi, naloženi drug na drugega, so običajno zaviti v platno rdeče barve in povezani z vrvico s pomočjo dveh desk, ki varujejo ves „paket" pred poškodbami.

Nekatere knjige so napisane na listih palme, druge na pergamentu ali na kartonu, odvisno od lokalnih običajev in možnosti. Tu so knjige iz zadnjih desetih stoletij, napisane ne samo v Mongoliji, marveč tudi na Kitajskem, v Tibetu in v Indiji. Hranijo tudi knjige, napisane na lesenih ploščicah, neka verska knjiga, imenovana „Gandžur", pa je sestavljena iz srebrnih plošč z vgraviranimi črkami, medtem ko sta prva in zadnja črka na vsaki strani izdelani iz zlata. Za to knjigo iz 18. stoletja so porabili 560 gramov zlata.

Tudi sestava črnila, s katerim so napisane te knjige, ni vedno enaka. Številni pisatelji, prevajalci in prepisovalci so imeli svoje obrazce za pripravljanje črnila. Najbolj zanimiv recept v tem smislu je nedvomno tisti, ki se imenuje „devet zakladov"; to črnilo se izdeluje iz mešanice zmletega zlata, srebra, koral, biserov, nakra, lazulita, jekla in bakra. Druga knjiga je sestavljena iz listov, izdelanih iz črne svile, črke pa so izvezene z rumeno svileno nitjo. Ta knjiga izvira iz 19. stoletja in je delo neznane Mongolke.

Medtem ko čuvar te zakladnice s skrito pobožnostjo odpira ta in oni primerek staromongolske književnosti, postaja obiskovalcu vse bolj jasno, da vse te knjige niso napisane v isti pisavi.

Najstarejša nahajališča zapisov na zidovih pečin dokazujejo, da so Mongoli že pred novo ero uporabljali določene ideograme, ki so si jih ustvarili sami. Pozneje so ideografsko pisavo prevzeli od sosedov Kitajcev. V 10. stoletju so Kidani, tedaj najbolj razvito mongolsko pleme, imeli dve pisavi — kitajsko „veliko pisavo" in fonetično pisavo, prilagojeno ljudskemu jeziku ali „malo pisavo". Od tedaj pa do danes je znanih dvanajst različnih sistemov pisanja, ki so jih Mongoli uporabljali v različnih zgodovinskih obdobjih.

V 10. stoletju je pleme Naiman prevzelo od Ujgurov, od svojih zapadnih sosedov, njihovo pisavo, ki so jo oni razvili iz aramejske. To pisavo, ki je za mongolski jezik zelo nepraktična, je sestavljalo samo 14 simbolov, tako da se je moral isti simbol uporabljati za dva ali troje glasov. Toda kljub temu se je ta pisava hitro razširila. V 12. stoletju je imela neka knjiga v Mongoliji naklado 2000 izvodov, kar je za tisti čas ogromno, zlasti če upoštevamo, da so to pisavo uporabljali samo Naimani in nekaj sosednih plemen.

Ko je leta 1204 Džingis-kan podjarmil Naimane, je ujel tudi predsednika njihove vlade Dajana Tatatunga. Ta je ljubosumno čuval neki zlat pečat. Džingis-kan je pokazal veliko zanimanje za pečat z čudnimi črkami. Ko je zvedel za pisavo, je prosil, da nauči te pisave tudi njegovega sina in druge prince. Od takrat je ta pisava postala uradna pisava Mongolije. Ta ujgursko-mongolska pisava se je z več spremembami in dopolnitvami obdržala do srede 20. stoletja. V sporazumevanju med različnimi mongolskimi plemeni je odigrala pomembno vlogo; vsako pleme je sicer imelo svoj poseben jezik, toda pisava je bila ista za vse.

Eden najbolj zanimivih dogodkov v razvoju mongolske pisave je povezan z imenom Kublaj-kana, ki je iz Pekinga vladal velikemu delu Azije in ki ga je Marco Polo obiskal konec 13. stoletja. Prav zato, ker je ta veliki Mongol vladal številnim ljudstvom in plemenom z najrazličnejšimi jeziki in pisavami, je občutil potrebo po enotni pisavi, ki bi jo lahko brali vsi njegovi podaniki. Izkoristil je obisk tibetanskega znanstvenika Pagba-lame in ga naprosil, naj izdela takšno pisavo. Imenoval ga je za ministra in mu podelil druge znake dostojanstva. Pagba-lama se je izkazal vrednega tega zaupanja. Po nekaj letih je končal svojo univerzalno pisavo. Imela je tisoč črk in z njimi je bilo mogoče zapisati glasove mongolskega, pa tudi kitajskega, tibetanskega in turškega jezika, kakor tudi sanskrta in brezštevilnih drugih azijskih jezikov in dialektov.

To pisavo, ki je bila zasnovana na tibetanski, so imenovali „kvadratno"; v njej je vsak znak ustrezal enemu zlogu. Imela je tudi ime „razumljiva pisava", ker se je z njo lahko razumljivo napisala vsaka beseda iz katerega koli jezika. Imenovali pa so jo tudi „državno pisavo", ker so v njej skozi celo stoletje pisali predvsem uradne dokumente.

Geschehen in Südkärnten

Im Zusammenhang mit dem Regierungsentwurf des Gesetzes über die Anwendung der slowenischen Sprache bei den Dienststellen der Verwaltung sowie über die topographischen Aufschriften in Kärnten fand am 5. Juni in Wien eine Besprechung zwischen Bundeskanzler Dr. Klaus und den Vertretern Kärntens statt. Als solche nahmen an der Besprechung teil: Landesrat Hans Schober (SPÖ), Landeshauptmannstellvertreter dr. Walter Weissmann (ÖVP) und Landesrat dr. Hubert Knaus (FPÖ). Bei der Besprechung konnte kein Einvernehmen zwischen den Vertretern Kärntens und Bundeskanzler Klaus als Vertreter der Bundesregierung erzielt werden.

In der weiteren Folge lud Bundeskanzler Dr. Klaus am 27. Juni den Obmann des Zentralverbandes slowenischer Organisationen in Kärnten Dr. Franz Zwitter und den Obmann des Rates der Kärntner Slowenen Dr. Valentin Inzko zu einer Aussprache nach Wien. Dieser Aussprache wohnten auch der Bundesminister für äußere Angelegenheiten dr. Tončič-Sorinj und der Unterrichtsminister Dr. Piffl-Perčevič bei. Eingans unterrichtete der Bundeskanzler die Vertreter der Kärntner Slowenen über die Ergebnisse der Besprechung am 5. juni 1967.

In der folgenden Aussprache urgierten die Vertreter der Kärntner Slowenen die Errichtung eines ständigen Ausschusses zur Behandlung der noch offenen Fragen und der noch nicht befriedigenden Lösungen des Artikels 7 des österreichischen Staatsvertrages. Dieser Ausschuß möge aus Vertretern der Bundesregierung, der Kärntner Landesregierung und Vertretern der beiden slowenischen Zentralorganisationen gebildet werden. Der Bundeskanzler sagte die Bildung eines solchen Ausschusses zu und forderte die beiden Vertreter auf, in den kommenden Tagen die Vertreter der Kärntner Slowenen namhaft zu machen und versprach, dieselbe Forderung auch an die Kärntner Landesregierung zu richten.

●

In der Zeit vom 12. bis 15. Juni fand am Bundesgymnasium für Slowenen in Klagenfurt nach der schriftlichen auch die mündliche Matura statt. Zur fünften Matura nach der Gründung des Gymnasiums vor 10 Jahren sind zwei achte Klassen mit 37 Schülern angetreten. Die Zahl der Maturanten ist damit seit der letzten Matura sichtlich gestiegen. Zur ersten Matura sind 17 Schüler angetreten, zur zweiten 21, zur dritten und vierten aber je 23 Schüler.

●

Der Monat Juni war sehr reich an Veranstaltungen im Rahmen des Kulturaustausches, vor allem zwischen den Grenzgemeinden und ihren kulturellen Organisationen. Am 1. und 2. Juni war eine Delegation der Gewerkschaft der öffentlich Angestellten aus Slowenien bei der Schwestergewerkschaft in Kärnten zu Gast. Am 10. Juni konzertierte in Škocijan/St. Kanzian am Klopeiner See ein Chor des Arbeiter-Kulturvereines Domžale und am 11. Juni wirkte die Blaskapelle „Stahlklang" aus Borovlje/Ferlach bei einem Turnertreffen in Tržič mit. Am 18. Juni erwiederte der international bekannte Sängerchor „France Prešeren" aus Kranj den vorjährigen Besuch des Männergesangsvereines Eisenkappel in Kranj. In Železna Kapla/Eisenkappel gab er ein ausgezeichnet besuchtes Konzert, an welchem auch der Bürgermeister von Kranj Slavko Zalokar und der Bürgermeister von Železna Kapla-Bela/Eisenkappel-Velach LAbg. Josef Lubas teilnahmen. Am 25. Juni brachte eine Spielgruppe aus Prevalje in Pliberk/Bleiburg das melodische Theaterstück „Vasovanje" zur Aufführung. Kulturelle Veranstaltungen fanden noch in St. Ilj/St. Egyden an der Drau und St. Jakob v Rožu/St. Jakob im Rosental statt.

Od koroškega do celovškega sejma

Avstrijski lesni sejem ostane

S podpisom pogodbe o ustanovitvi sejmske obratne družbe z omejenim jamstvom je bil minuli ponedeljek pokopan dosedanji Koroški sejem in je na njegovo mesto stopil Celovški sejem. Na zunaj se s tem ni nič spremenilo, kajti tudi sejem z novim imenom bo ostal Avstrijski lesni sejem. V njegovi notranji organizaciji je vendar prišlo do bistvenih sprememb. Imenovana družba je od dosedanjega lastnika, celovškega olepševalnega društva, vzela gospodarsko razstavišče v zakup. Višina zakupnine bo vsako leto odgovarjala obrokom odplačila dolga in stroškom vzdrževanja razstavišča in njegovih objektov. S tem olepševalno društvo s sejmom nima nič več skupnega in se bo posvetilo svoji prvotno namenjeni nalogi, skrbi za olepšanje mesta.

Kot družabniki so v sejemsko obratno družbo vstopili mesto Celovec, ki je v osnovni kapital 4 milijonov šilingov prispevalo 48 odstotkov, dežela Koroška in Zbornica obrtnega gospodarstva za Koroško, ki sta k osnovnemu kapitalu vsaka prispevali 26 odstotkov. Nadzorni svet družbe je sestavljen iz sedmih članov. Tri od njih je imenovalo mesto Celovec, po dva pa deželna vlada in zbornica obrtnega gospodarstva. Za predsednika je bil izvoljen celovški župan Hans Ausserwinkler, za podpredsednika pa deželni svetnik Erich Suchanek in predsednik zbornice obrtnega gospodarstva, dipl. ing. Pfrimmer. Nadaljni člani so: mestna svetnika dr. Romauch in Flucher, deželni svetnik dr. Knaus in referent za zunanjo trgovino zbornice obrtnega gospodarstva dr. Muster. Nadzorni svet je za poslovodjo imenoval dr. Josefa Kleindienst, ki je za bivšim direktorjem Gutschmarjem že skoraj leto dni vodil posle sejma.

Z izvedeno reorganizacijo je dobil celovški sejem svojo pravno osnovo in svojo finančno hrbtenico, ki odgovarja obsegu tega podjetja. Ko so njegovi predsedniki po podpisu pogodbe poudarili to, so istočasno naglasili, da se bodo vsi trudili, da bo v prihodnje sejem še bolj kos svojim nalogam in da se bo razvijal naprej tako kot osrednja koroška gospodarska prireditev, kakor tudi kot specializiran avstrijski lesni sejem. Istočasno so se zahvalili dosedanjemu predsedniku sejma, celovškemu podžupanu, Novaku za njegov pozitivni doprinos k dosedanjemu razvoju koroškega sejma.

ÖDK povečale deležni kapital

Pred kratkim je nadzorni svet družbe Avstrijske dravske elektrarne potrdil letni zaključek za preteklo leto. Iz računskega zaključka je razvidno, da se je bilančna vsota podjetja povečala od 5 na 5,4 milijarde šilingov. Istočasno je v zvezi s gradnjo bistriške elektrarne obseg naloženega premoženja narasel za 270 milijonov šilingov, obseg obratnega premoženja pa za 60 milijonov šilingov.

Izdatki podjetja so lani znašali 1063 milijonov šilingov. Od njih je odpadlo na investicije 269 milijonov šilingov, na odplačilo posojil 154 milijonov, na obratne izdatke 636,5 milijona, na druge izdatke pa 3,6 milijona šilingov. Čeprav so tri poplave tekom dveh let povzročile podjetju 40 milijonov šilingov škode, je podjetje zaradi ugodnih hidroloških pogojev lani prigospodarilo 46 milijonov šilingov.

Dela na bistriški elektrarni potekajo skladno z načrtom. Gradnja bo po terminu zaključena prihodnjo pomlad, ko bodo aprila spustili prvi ogregat v pogon, julija pa drugega. KELAG se bo financiranja gradnje udeležila s 30 odstotki in bo potem dobila enaki del električnega toka od te elektrarne. Zaradi povečanja podjetja so ÖDK svoj akcijski kapital povečale od 700 na 900 milijonov šilingov.

Več previdnosti na cesti

S pričetkom glavne turistične sezone se je pričelo število prometnih nezgod večati. V minulem tednu se je v državi pripetilo 1982 prometnih nezgod, 71 več kot v tednu poprej. Pri tem je bilo poškodovanih 1562 oseb, 278 več kot v tednu poprej. Število mrtvih se je povečalo za 8 na 42.

Število prometnih nezgod se je zlasti povečalo na Koroškem. Minuli teden je pri nezgodah na koroških cestah umrlo 7 oseb. S tem se je naša dežela uvrstila na drugo mesto za Nižjo Avstrijsko, kjer je pri prometnih nezgodah zgubilo 12 ljudi svoje življenje.

V prihodnjih tednih bodo ceste še bolj natrpane z avtomobili. Doslej je šel turistični promet v glavnem proti jugu in jugovzhodu, v prihodnjih tednih pa se mu bo še pridružil promet iz juga proti severu. Zato bo treba, da bodo v tem času vsi udeleženci prometa svojo previdnost še povečali in se izognili vsake take vožnje, ki je lahko igra z življenjem.

Mošenica pri Bilčovsu

Velika množica žalnih gostov se je v petek minulega tedna zbrala na Kruščevem domu na Mošenici, da izkaže zadnjo čast staremu Kruščevemu očetu Janezu Šelandru, ki je umrl, star 94 let. S to častitljivo starostjo je bil najstarejši občan. Dolgo vrsto let je s svojo ženo, ki je umrla že prej, gospodaril na svoji kmetiji, ki jo je podedoval od svojih staršev. Vodil jo je vzorno skozi vse viharje minulih razburkanih desetletij. Tudi vzorom svojih prednikov je ostal zvest. Ljubil in čuval je svojo zemljo, bil je veren in tudi domačo besedo je v svoji družini gojil, ohranil in dal na pot svojim otrokom. Vesele narave je ljubil našo pesem in se za njo vnemal ves svoje življenje, tudi v najtežjih dneh. Zato so se domači pevci od pokojnega poslovili z narodno „Polje, kdo bo tebe ljubil . . .".

Pokojni Kruščev oče je končal svojo življenjsko pot z zavestjo, da njegov sin in vnuk polje ne ljubita nič manj, kot ga je sam. Oba sta prežeta z isto ljubeznijo do kmetovanja in oba kmetujeta našemu času primerno.

Za rajnim Kruščevim očetom žalujejo tri hčere in dva sinova. Njim in ostalemu sorodstvu izrekamo naše iskreno sožalje, pokojnemu pa želimo, da bi se v domači zemlji mirno spočil od dolgoletnega truda in dela.

Gostje iz Domžal v Škocijanu

Desetega junija tega leta je mešani pevski zbor Delavsko-prosvetnega društva »Svoboda« iz Domžal priredil izlet po Koroškem. Obiskal je med drugim tudi naše zgodovinske kraje, nakar se je ustavil ob Klopinjskem jezeru. V farni dvorani v Škocijanu je priredil za okoliško prebivalstvo lep in dobro uspel koncert. Obisk na Koroškem in koncert sta bila povezana s praznovanjem 15-letnice obstoja društva. Zato je tudi razumljivo, da se je zbor za svoj nastop v Škocijanu dostojno pripravil.

Spored koncerta ni bil lahek, bil je zelo zahteven. Od Gallusovega »Ecce quomodo«, makedonske »Bolen mi leži« in ruske »Dvanajst razbojnikov« preko slovenskih in koroških narodnih do »Slavonskega kola« Vasilija Mirka se je spored odvijal in stopnjeval od pesmi do pesmi. Svoj Zaključek je našel v Prešernovi »Zdravici« in Kernjakovi »Rož, Podjuna, Zila«, pri katerih so sodelovali tudi poslušalci v dvorani, med njimi mnogo pevcev iz Podjune.

Zbor je z močno roko vodil požrtvovalni pevovodja Tone Juvan. V spored je vzel tudi pesmi znanega skladatelja in harmonizatorja slovenskih narodih pesmi, prof. Matija Tomca, ki župnikuje v Domžalah. Zbor se je zlasti odlikoval po svojih lepih baritonih in basih, ki so nas zares zadivili. Posebej pa je treba omeniti soliste Albino Pavlič (alt v pesmi »Bolen mi leži«), Jerneja Pirnata (bariton v pesmi »Mrzel veter«), Jožeta Lekanca (bas v Kramolčevem »Rojstvu«) ter mogočni in obsežni, pravi kozaški bas Roka Lapa.

Kakor je razvidno iz brošure, ki jo je domžalska »Svoboda« izdala za svojo 15-letnico, se mora zbor boriti s precejšnjimi težavami in je dejstvo, da še obstoja, pripisati idealizmu njegovih pevk in pevcev. Skoraj kot pri nas je zbor brez dvorane, brez primernega lokala za vaje. Zboru, ki kljub vsem težavam dosega tako visoko pevsko raven, moremo le čestitati. Našim pevcem pa naj bo dober zgled, kaj vse se tudi ob pomanjkanju sredstev s požrtvovalnostjo vsakega posameznika lahko ustvari. Zato pogumno naprej!

Pevcem iz Domžal pa kličemo: Še več uspehov in še na svidenje na Koroškem.

„Vasovanje" v Pliberku je dopadalo

V okvir že večkratnih meddruštvenih kulturnih izmenjav med prosvetnimi društvi v Mežiški dolini in SPD „Edinost" v Pliberku lahko z zadovoljstvom uvrščamo tudi uspelo prireditev v dvorani gostilne Schwarzl v nedeljo 25. junija. To nedeljo je pri nas gostoval močni pevski in igralski ansambel Delavskega prosvetnega društva „Svoboda" s Prevalj s spevoigro „Vasovanje".

Spet je občistvo iz mesta in okolice napolnilo dvorano. Kmetje in kmetice, obrtniki, delavci ter izobraženci, mladina in starejši so z vžitkom in napeto sledili pestrim in živahnim prizorom v bogatem sporedu imenovane spevoigre.

Predsednik domačega prosvetnega društva je mogel z veseljem izreči iskreno dobrodošlico vsem številnim obiskovalcem prireditve, posebej pa dragim in simpatičnim gostom s Prevalj. Med drugimi je posebej pozdravil predsednika DPD „Svoboda" s Prevalj Avgusta Hrica, pevovodjo Viktorja Kriveca, režiserja Vilija Strela in vodjo skupine Albina Kranjca. Prireditev sta obiskala tudi predsednik SPZ, odvetnik dr. Franci Zwitter in tajnik Andrej Kokot, katerima je veljal tudi prisrčen pozdrav. V kratkem nagovoru je predsednik znova omenil koristi kulturnih izmenjav med ljudstvom enake govorice to- in onstran meje ter nenazadnje tudi z narodom sosedom, da bi namesto mržnje zavladala narodna strpnost in medsebojno spoštovanje.

Nato se je začel na odru odvijati težko pričakovani živi spored spevoigre „Vasovanje". Ni lahko reči, kaj je najbolj ugajalo, kajti ugajalo je skratka vse: odlično petje narodnih pesmi — katerih je bila cela vrsta — ter ponazoritev odlomkov veselih ljudskih običajev na Štajerskem, Koroškem in Gorenjskem. Poslušalci in gledalci so bili razigrani, so uživali ter navdušeno ploskali. Vidni izraz srečnega zadovoljstva hvaležnega občinstva naj bo vsem pevcem, igralkam in igralcem v majhno nagrado za vse, kar so nam to nedeljo lepega poklonili, istočasno pa tudi izraz najugodnejše kritike.

Pred začetkom je gostom v pozdrav zapel pevski zbor domačega prosvetnega društva pod vodstvom Foltija Hartmana.

Potem, ko je zastor dokončno zagrnil oder, so se gostje s Prevalj še zadržali v prostorih gostoljubne gostilne. V prijateljskih pogovorih med gosti in domačini so bile spregovorjene tudi spodbudne in dobrohotne napotnice za nadaljno sodelovanje. Tako je predsednik DPD s Prevalj dejal, da so bili tudi naši gostje z obiskom in nastopom v Pliberku zadovoljni. Hkrati je povabil našo „Edinost" na protiobisk na Prevalje.

Vse stremi za napredkom in za uspešnejšim gospodarskim razvojem. Le v Železni Kapli in okolici naj bi se čas ustavil in napravil celo korak nazaj. To očitno hočejo v dunajski vladi, zlasti pa to hoče minister za promet, dr. Weiss.

Kakor je na zadnji seji koroškega deželnega zbora poročal deželni poslanec Lubas, je ministrstvo za promet iz-

KORAK NAZAJ

dalo odlok št. 583/8/67, po katerem bo na ozkotirni železniški progi ukinjen še zadnji obstoječi promet. Ker cesta od Sinče vasi do Železne Kaple nikakor ni taka, da bi se po njej odvijal ves tovorni promet za tovarne celuloze Rebrca, za žagarska podjetja in za mline diabes-peska (letno 100.000 ton), do ukinitve prometa ne sme priti prej, preden ne bo cesta tako urejena, da bo omogočila brezhiben tovorni promet, ki se sedaj v veliki meri odvija po železnici.

Do tega zaključka je prišel koroški deželni zbor. Zvezno ministrstvo za promet mora ta zaključek vzeti na znanje, ker nima pravice, da bi z ukinitvijo železniške proge zavrlo ali pa celo preprečilo prizadevanja za gospodarski napredek v tem območju dežele in države.

TO IN ONO

OD ŠMOHORA DO LABOTA

PODKLOŠTER. — V soboto je vinjen avtomobilist brez šoferskega dovoljenja Leopold Mischkot povzročil prometno nezgodo, pri kateri je bilo poškodovanih 7 oseb in trije avtomobili. Zaradi nezgode je bila cesta eno uro blokirana in je kolona avtomobilov segala do meje pri Vratih.

KOREN. — V sredo minulega tedna so na cesti s Korenskega sedla jugoslovanskemu tovornjaku odpovedale zavore, vsled česar se je na ovinku prevrnil po bregu. Pri tem je 21 letni Zagrebčan Martin Ljubic utrpel težje poškodbe, 34 letni šofer Josip Stepancic pa lažje.

ŠT. JAKOB V ROŽU. — V nevihti je pogorelo gospodarsko poslopje Katarine Fantur, pri čemer je nastala škoda v vrednosti 200 tisoč do 300.000 šilingov. Ker je gospodarsko poslopje sredi vasi, je sedem požarnih bramb komaj preprečilo, da se požar ni razširil na ostala poslopja. — Danes praznuje Jožefa Kavčič v Svatnah svojo stoletnico. Čestitamo!

PODJERBERK. — V četrtek minulega tedna je 37 letni pomožni delavec Franc Kanzian utonil v Dravi, kamor je šel, da bi se v vročini nekoliko ohladil.

CELOVEC. — V četrtek minulega tedna je celovška mestna občina izročila novo plinarno svojemu namenu. Plinarna stoji na periferiji mesta in ima zmogljivost 3000 kubičnih metrov na uro. Stala je 9,5 milijona šilingov. Plin, ki ga dobavlja, ni strupen.

ŽELEZNA KAPLA. — Župana občine Železna Kapla-Bela, deželnega poslanca Josefa Lubasa je minuli teden koroški deželni zbor izvolil za višjega kuratorja koroškega deželnega hipotečnega zavoda. Dosedanji višji kurator Wilhelm Ebner je zaradi starosti odstopil s tega mesta.

ŽENEK. — Ženeško jezero je občina Žitara vas ob pomoči koroške deželne vlade docela sanirala. Nekdanjo mlako je osušila in očistila blata ter spremenila v lično kopališče. Za zaključek je občina še asfaltirala cesto okoli jezera.

Bistra Katarina in hudobni kralj

(Madžarska pravljica)

Živela je revna vdova s hčerko, bistro Katarino. Mati je zbolela in rekla Katarini:

— Hčerka ljuba, smrt imam že na jeziku, pa se nisem še nikoli v življenju do sitega najedla. Pojdi h kralju, naj ti da gosko, pa mi jo speci! Kdo ve, nemara bom ozdravela, če se najem.

Katarina je šla h gospodu kralju in ga poprosila za gosko. Toda kralj se je razjezil in spodil Katarino.

— No, prav, bomo videli, kdo bo koga, je rekla bistra Katarina in šla v kraljevo kuhinjo. Na hodniku je srečala kuharčka, ki je na pekaču nesel pečeno gosko. Katarina mu je rekla:

— Gospod kralj ukazuje, da pridi takoj k njemu. Medtem bom že jaz držala pečenko.

Kuharček je tekel h kralju, toda kralj se je čudil, saj ga ni klical. Kuharček pa je gonil svojo, da mu je naročila neka deklica, ki mu medtem drži pekač z gosjo. Tedaj je šel kralj s kuharčkom pogledat deklico, toda Katarina ju ni čakala. Ostalo je le, kar je na zid napisala:

Prišla sem
in spet odšla,
gosko pečeno
sem s sabo odnesla.
To ni bila nobena druga
kakor bistra Katarina.

Kralj je od besa pljunil in šel.

Katarinina mama se je medtem gostila s pečeno gosko. Ko je pojedla, je rekla:

— Verjemi, hčerkica, da sem si krepko opomogla po tejle goski. Kako bi mi zdajle dišalo jabolko s kraljevega vrta.

Tedaj je šla Katarina na kraljev vrt in rekla vrtnarju, da mu kralj ukazuje, naj takoj pride k njemu. Medtem mu bo ona — Katarina vrt varovala.

Vrtnar je tekel h kralju, kralj pa, da ga res ni klical, le kdo mu je to natvezil. Vrtnar pa je vztrajal pri svojem, da mu je to naročila neka deklica, ki sedaj namesto njega varuje vrt.

Seveda nista nikogar več našla na vrtu, le najlepše jabolko je izginilo z jablane in na drevesu je bilo napisano:

Prišla sem,
odšla sem,
najlepše jabolko
odnesla sem.
To ni bila nobena druga
kakor bistra Katarina.

Medtem je vdova že pojedla jabolko, se obliznila in rekla:

— Malo še manjka, pa bom zdrava. Če bi poskusila še malo medu iz kraljevskih kašč, bi ozdravela.

Bistra Katarina je šla v kraljeve kašče in rekla ključarju:

— Gospod kralj ukazuje, da pridi takoj k njemu. Medtem bom jaz varovala kašče.

Ključar je tekel h kralju, kralj se je pa spet jezil, da ga ni klical. Toda navsezadnje je vendarle šel z njim do kašč. Kar zdelo se mu je, da ima pametna Katarina svoje prste vmes. In res je v kašči manjkal sodček medu, Katarine pa tudi ni bilo več.

Z medom se je medtem že posladkala uboga vdova in je bila zdrava kot ribica v vodi. Za Katarino pa je v kašči ostal le napis:

Tu sem bila
več me ni.
Sodček z medom mi diši.
Vas pozdravljam prav lepo
Katarina, vdove hči.

Sedaj je bilo kralju dovolj Katarininih potegavščin. Strašansko se je razjezil, tako strašansko, da je zbolel in je moral leči v posteljo.

Ko je Katarina zvedela, da je kralj zbolel, se je preoblekla v zdravnika in tekla v kraljevi grad, da bi ga ozdravila.

Kralj je ležal v kraljevski postelji in niti premakniti se ni mogel. Katarina mu je pogledala jezik in rekla:

— Zato ste zboleli, gospod kralj, ker ste preveč hudobni. Od hudobije so vam otekla jetra in zato vam je tako slabo. Toda jaz vas bom ozdravila. Tri dni in tri noči boste morali ležati v obkladku iz soli in popra in uživati boste morali zdravila, ki vam jih bom predpisala.

Katarina je napisala recept in kraljev sluga je šel z njim v lekarno. Kralja so zavili v obkladek iz soli in popra, Katarina pa je odšla.

— Oh, oh, je vzdihoval kralj. — Tega ne bom zdržal niti eno uro, kaj šele tri dni in tri noči.

Medtem se je vrnil sluga iz lekarne in povedal, da na zdravnikovem listku ni bil napisan recept, temveč:

Tu sem bila
več me ni.
Gospod kralj naj kar leži.
Vas pozdravljam prav lepo
Katarina, vdove hči.

Ko je hudobni kralj to slišal, se je tako razjezil, da je kar iz kože skočil. Pa imamo mir pred njim!

Kje pa je moj zajček?

„Kje pa je moj zajček!"

Z doma je pobegnil,
se ob plot obregnil,
se zaletel v hruško
in odnesel buško.

V zeljnik je zabredel,
glavo zelja snedel,
v deteljo je skočil,
si kožušček zmočil.

Pa je vetrc pihnil,
da je zajček kihnil,
potlej v gozd je šinil,
tam si šapo zvinil.

Ves skesan, bolan
je domov prišepal,
bolno nogo nosil,
odpuščanja prosil.

Zakaj so mačehe jezne?

Mestno vrtnarstvo je imelo polno gredo mačeh. Bile so vesele, ker jim je vrtnar Peter vsak dan prinesel vedro vode. Pogasile so si žejo in še jim je ostalo za priboljšek. Kadar ni prišel natančno ob isti uri, so mačehe začele godrnjati. Tega mu niso povedale na glas. Četudi bi to storile, ne bi nič dosegle, ker je vrtnar Peter že slabo slišal.

Tisti dan je prišel brez vedra. Hotele so ga vprašati, zakaj ni prinesel vode. Pozabile so na to, ker so v Petrovi roki zagledale lopato. Porinil jo je v zemljo prav do njihovih korenin in jih izkopal.

Šele na vozičku jim je nekoliko odleglo. Zares, kaj takega še niso doživele.

„Popustili so mi živci," je vzdihnila tista z modrim ovratnikom. Povedala bi bila še več, a se je bala, da bo padla z vozička. Prav tedaj je kolo zapeljalo v jamo in ni mnogo manjkalo, pa bi bilo po njej.

Nobeni od mačeh se ni ljubilo govoriti. Vse so sklonile glave, kakor da premišljajo, kaj se bo zgodilo z njimi. Nemara bi zaspale, toda nenadoma jih je oplazila močna svetloba. Pojenjala je in se spet vrnila. Ponavljalo se je in navsezadnje so se temu privadile. Radovedno so gledale visoke hiše, ki so imele v pritličju velika izložbena okna. Za njimi se je bleščalo, da jim je jemalo vid.

V mestnem parku je voziček obstal. Vrtnar Peter ga je pustil na peščeni poti.

„Kam je odšel naš Peter?" je vprašala zaspanka.

„Kam je odšel?" so vse mačehe ponovile v zboru.

S Petrom je prišel k vozičku moški, ki ga niso poznale. Vsak na svoji strani sta dvignila zaboj in ga odnesla do cvetlične grede. Bila je okrogla in okoli nje so peljale poti. Peter je vzel mačehe iz zaboja in jih posadil na vrh grede. Potem sta moška odpeljala voziček.

„A ni veselo tu gori?" je vprašal tista z modrim ovratnikom.

„Zaspimo in ne klepečimo," je rekla zaspanka in zehnila, da se je še drugim pričelo dremati.

Naslednje jutro so se mačehe zbudile, ko jih je poklicalo sonce. „Sem že tu, vstanite," je reklo sonce in pomežiknilo z levim očesom.

„Včeraj pa si bilo tam pri nas v mestnem vrtnarstvu?" je v imenu vseh odgovorila tista z modrim ovratnikom.

„Jaz sem povsod," je odgovorilo sonce. „Kadar mi je na zemlji dolgčas, se igram z oblakom."

Mačehe so utihnile in prisluhnile korakom, ki so se bližali. Vedele so, da prihaja vrtnar Peter. V roki je nesel vedro vode. „Da ne boste žejne," je rekel in dostavil: „Ah, revice, vožnja vas je utrudila. Nekoliko pozno sem vas presadil, ker ste že skoraj v cvetju. Zalil vas bom, da si boste opomogle."

„Lepo stanovanje imamo," je rekla tista z modrim ovratnikom, ko so bile same.

„Lepo," so pritrdile mačehe in gledale tja proti peskovniku, kjer so se igrali otroci.

Vesele so bile posebej zato, ker jim je vrtnar Peter vsak dan prinesel vedro vode. Pogasile so si žejo in še jim je ostalo za priboljšek.

Nekega dne Petra ni bilo od nikoder. Tudi naslednje dni sploh ni več prišel. Mačeham se je najprej stožilo po njem, potem so se razjezile. Gledale so že tako, da je bilo joj.

Še zdaj se jezno držijo. Kdor ne verjame, naj pride k njim v park. Tam so, na cvetlični gredi.

Janez Švajncer

Neumna ženska

Prišla je nekoč ženska na trg, prinesla je vrč mleka. Postavi ga pa sede zraven njega in razmišlja:

— Če bi prodala tole mleko pa kupila piščanca. Zrase piščanec, nanese jajc in piščance zvali. Paščanci zrasejo potem, velike kure postanejo in nanesejo še več jajc in vse jih posadim, naj mi piščeta valijo. Potem jih izpitam in prodam. Kupim si svinjo, svinja povrže prašičke, prašičke zrasejo, postanejo velike, potem spet one povržejo. Tedaj jih prodam in kupim si kravo. Krava se oteli, telička dorase in se spet oteli, a krava se tudi oteli. Veliko živine razplodim, začnem prodajati svojo živino, nakupim si konj, si omislim koleselj. Potem najamem služinčad, postanem gospa. Pa pridejo sluge v sobo k meni in me vprašajo: »Gospa, kaj ukazujete, nai delamo?« Jaz pa jim rečem: »O malopridneži, ali ne veste sami, kaj je treba delati — izginite mi spred oči!«

In ko je ženska sunila z nogo, je zadela vrč. In vrč z mlekom se je prevrnil. Ona pa si misli: — Pa je propadlo vse moje, kar sem si izmislila in naštela.

ROBERT MERLE 41

Na kosilo naju je povabil v menzo oficirjev SS in se opravičil, da naju ne more sprejeti doma, ker je žena bolna. Kosilo je bilo odlično. Schmolde je redko kdaj kakšno zinil in še takrat, kadar je kaj spregovoril, se mi je zdelo, da se je oglasil samo iz obzira do mene. Njegov glas je bil utrujen in brez barve, človek je imel vtis, da ga stane veliko napora vsakokrat ko odpre usta. Kadar je govoril, si je nenehno oblizoval ustnice.

Po kosilu so nam postregli z kavo. Čez nekaj časa je Schmolde pogledal na uro, se obrnil proti meni, me pogledal s praznimi očmi in rekel:

„Treba bi bilo obširnih razlag, da bi vam opisal specialni postopek. Zato vam raje vse pokažem na kraju samem. Mislim, da bo to še najbolj poučno."

Setzler je postal ves trd in brž me je oplazil z pogledom. Jaz pa sem rekel:

„Seveda, seveda. Zelo dobra misel."

Schmolde si je obliznil ustnice in rekel:

„Ob dveh bo."

Pogovarjali smo se še nekaj minut in Schmolde je spet pogledal na uro. Tudi jaz sem pogledal na svojo. Manjkalo je pet minut do dveh. Vstal sem, tudi Schmolde je vstal, a počasi, ko da bi mu bilo vse skupaj odveč. Setzler se je privzdignil samo napol in rekel:

„Oprostite, jaz še nisem popil kave."

Pogledal sem njegovo skodelico. Ne, niti dotaknil se še ni kave. In suho sem mu odvrnil:

„Ko boste popili, pridite za nama."

Setzler je pokimal in sedel. Njegova lobanja je počasi zardela in izognil se je mojemu pogledu.

Schmolde se je umaknil in me pustil naprej.

„Vam je vseeno, če gremo peš? Saj ni daleč."

„Vseeno."

Zunaj je bil čudovit sončen dan. Sredi aleje, po kateri sva stopala, je tekel betonski trak, tako širok, da sta lahko dva šla vštric po njem.

Taborišče je bilo čisto prazno, ko pa sem šel mimo barak, sem v notranjščini slišal glasove. Skozi šipe sem opazil nekaj obrazov. Bili so zaznamovani.

Opazil sem še, da je tu veliko več stražnih stolpov kakor pri nas v Auschwitzu, čeprav je bilo taborišče manjše, in opazil sem tudi, da je ograja iz bodeče žice elektrificirana. Žice so bile pritrjene na močne betonske stebre, ki so bili na vrhu ukrivljeni proti notranjščini taborišča. Tako so gornje žice za najmanj šestdeset centimetrov štrlele nad mrežo med dvema stebroma. Bilo je očitno, da še tak akrobat ne pride čez to oviro, ne da bi se je dotaknil.

Obrnil sem se k Schmoldeju:

„Je zmeraj nabita z električnim tokom?"

„Samo ponoči. Včasih pa tudi podnevi, če jetniki postajajo preveč nervozni."

Imate kdaj kakšne sitnosti?"

„O, večkrat."

Schmolde si je obliznil ustnice ter dodal s svojim počasnim in otopelim glasom:

„Saj dobro vedo, kaj jih čaka."

Premislil sem njegove besede in rekel:

„Ne morem razumeti, kako da vedo."

Schmolde se je našobil.

„V principu je to največja tajnost. A vsi jetniki v taborišču vedo zanjo. Včasih tudi tisti, ki komaj pridejo."

„Od kod prihajajo?"

„Iz varšavskega geta."

„Vsi?"

Schmolde je prikimal.

„Vsi. Po mojem celo v getu vedo, kaj se dogaja tukaj. Taborišče je preblizu Varšave."

Za zadnjo barako je bil velik prazen prostor, potem nama je neki oboroženi posten odprl vrata v leseni ograji in stopila sva na pot, posuto z gramozom ter na obeh straneh obdano z dvojno mrežo bodeče žice. Prispela sva do nekih drugih vrat, ki jih je stražil ducat esesovcev. Ko so se odprla ta vrata, je pogled najprej zastrlo visoko grmičje. Obšla sva grmičje in na spodnjem koncu tega nasada sem zagledal neko zelo dolgo barako. Naoknice so bile neprodušno zaprte. Obkrožalo jo je kakih trideset esesovcev, oboroženih z avtomatičnimi puškami. Ob sebi pa so imeli tudi pse.

Nekdo je zavpil „achtung!" Esesovci so otrpnili in pozdravit je naju prišel neki Untersturmführer. Bil je plavolas, z oglatim obrazom in imel je oči alkoholika.

Pogledal sem okrog sebe. Ves prostor okrog barake je bil zagrajen z dvojno žično ograjo, torej še en obroč v taborišču. Prostor onkraj te žične ograje je bil zaraščen z grmičjem in s smrekami ter tako zastiral poglede naprej.

„Hočete pogledati?" se je oglasil Schmolde.

Esesovci so se odmaknili in krenila sva proti baraki. Vrata so bila iz debelih hrastovih plohov, okovana z železom in zaprta z težkim kovinskim zapahom. V gornjem delu vrat je bila lina, zadelana z debelim steklom. Schmolde

Pogled na trg s kmetijskimi pridelki:

Usmeritev na živinorejo zagotavlja stanovitne dohodke

V zadnji številki „Obvestil" smo načeli zanimivo vprašanje vloge izvoza živine in mesa v avstrijskem izvozu kmetijskih pridelkov. Spoznali smo pomen tega izvoza, istočasno pa ugotovil tudi možnosti za povečanje števila goved in prašičev v naših hlevih na poti gospodarsko pogojene usmeritve naših kmečkih gospodarstev na živinorejo. Pri pregledu teh možnosti smo se zadržali samo pri razvoju na avstrijskem trgu z mesom. Videli smo, da je mogoče težave pri vnovčenju klavnih goved in prašičev v veliki meri odpraviti, če se lotimo enakomernega pitanja skozi celo leto, če se lotimo izenačenja kvalitete pitanih živali in če se odločimo za organizirano proizvodnjo in prodajo opitanih živali.

Navezujoč na zadnji članek prinašamo danes še pregled položaja na trgu z mesom v Zahodni Nemčiji in v Italiji, kamor avstrijsko kmetijstvo živino in meso v glavnem izvaža.

POLOŽAJ V ZAHODNI NEMČIJI

Ukrepi kakor smo jih ravnokar na kratko ponovili, pa nam bodo v večji meri kot doslej odpirali pot prodaje naše živine v inozemstvo, zlasti v Zahodno Nemčijo in v Italijo, kamor našo klavno govejo živino in goveje meso zlasti izvažamo.

Oglejmo si zaenkrat oskrbljenost zahodnonemškega trga z mesom. Pri tem bodi kar v naprej povedano, da je celokupna potrošnja mesa v Zahodni Nemčiji za okroglo 10 odstotkov manjša kot je pri nas, kjer je leta 1964-65 znašala 62,2 kilograma. Druga značilnost nemške potrošnje mesa je višji odstotek govejega mesa in nižji odstotek svinjskega mesa.

Temu nasproti pa je od leta 1963 naprej v Zahodni Nemčiji proizvodnja svinjskega mesa v naraščanju, proizvodnja govejega mesa pa v nazadovanju. Do leta 1965 je proizvodnja govejega mesa nazadovala za 13 odstotkov na 858.00 ton, medtem ko je ostala potrošnja z 1,130.000 ton ostala približno na isti višini. Potrošnja je bila torej 1965 skoraj za eno tretjino večja od proizvodnje. Veliko manjša je bila ta razlika pri svinjskem mesu. 1965 je bila potrošnja s 1,991.000 tonami le za dobrih 5 odstotkov večja od proizvodnje.

Tako je torej zahodnonemško kmetijstvo leta 1964-65 potrošnjo govejega in telečjega mesa krilo s 83,3 odstotka, potrošnjo svinjskega mesa s 97,5 odstotka, potrošnjo perutnine pa le z 41,7 odstotka. Na uvoz govejega mesa iz ostalih držav članic Evropske gospodarske skupnosti Zah. Nemčija ne more računati, kajti tudi EGS krije po govejem mesu le s 86,4 odstotka. Za neposredni izvoz goveje živine in mesa v Zahodno Nemčijo prideta kot sosedi v poštev le Danska in Avstrija. Danska je pri svojem izvozu mesa orientirana v glavnem na Veliko Britanijo in na skandinavske dežele. **To pomeni, da ima avstrijsko kmetijstvo na zahodnonemškem trgu z klavnimi govedi in govejim mesom še velike možnosti uveljavljanja. Te možnosti se bodo v prihodnje verjetno še povečale.**

V ITALIJI SO POTREBE ŠE VEČJE

Za nas na Koroškem je bolj zanimiv italijanski trg s klavno živino in mesom, ker je neposredno pred našimi vratmi. Italija pa je od uvoza govedi in govejega mesa še bolj odvisna kot Zahodna Nemčija. Čeprav znaša tam celokupna potrošnja mesa na osebo in leto komaj polovico avstrijske potrošnje, iz lastne proizvodnje Italija v letu 1964-65 potrebe po mesu krila le z 78,3 odstotka, potrebe po govejem mesu pa komaj s 56,8 odstotka. Skoraj docela pa je krila potrebe po svinjskem mesu in perutnini.

Lani se je položaj na italijanskem trgu z mesom še zaostril. Proizvodnja govejega mesa je znašala 472.672 ton, njegov uvoz pa je znašal 477.823 ton, torej je bil večji od domače proizvodnje. Lani je morala Italija povečati tudi uvoz svinjskega mesa.

V kakšnem položaju je Italija na trgu z mesom, najbolj razvidimo iz primerjave lanske proizvodnje s proizvodnjo leta 1962. Leta 1962 je proizvodnja govejega mesa znašala 647.184 ton, lani pa le še 472.672 ton. Nazadovala je torej za več kot eno četrtino. **Zato pa je bilo treba uvoz povečati na trikratno količino leta 1962. V isti primerjavi je Italija poleg tega podvojila uvoz svinjskega mesa. Lani ga je uvozila 70.483 ton.**

ZBOLJŠAJMO PROIZVODNJO IN ORGANIZIRAJMO PRODAJO

Tako torej vidimo, da so našemu kmetijstvu dani pravzaprav vsi pogoji za povečanje goveje živine, zlasti pa za povečanje proizvodnje govejega mesa, pa tudi svinjskega. **Treba pa je eno: zboljšati je treba dosedanjo pot proizvodnje. Več enakomernosti v pitanju in ponudbi! Trg potrebuje meso skozi celo leto, poleti navadno več kot pozimi! Več skrbi za izenačenje kvalitete in za organizirano ponudbo!**

V naši živalski proizvodnji potrebujemo tudi pri pitanju govedi in prašičev proizvodne skupnosti. Le-te morajo biti podobno organizirane, kakor je Južnokoroški krožek za zrejo in pitanje prašičev Pliberk. Take proizvodne skupnosti imajo v bistvu štiri naloge, istočasno pa tudi štiri odločilne prednosti. Le-te pa so:

- izenačenje kvalitete klavnih živali s strani krmljenja,
- izenačenje kavlitete klavnih živali s strani plemenjakov,
- izenačenje kvalitete klavnih živali s strani mater in
- organizacija ponudbe potom pogodbenega sodelovanja z mesno industrijo, v prvi vrsti pa z zadružno tovarno mesnih izdelkov v Celovcu.

V izpolnjevanju prvih treh nalog, ki so povezane z izenačevanjem kvalitete ponujenih živali se morajo proizvodne skupnosti in krožki posluževati kmetijskih organizacij in kmetijske pospeševalne službe, pri izpolnjevanju četrte naloge pa morajo biti najtesneje povezane z zadružno organizacijo in njenimi podjetji. Le-ta ima na Koroškem za tovrstna prizadevanja veliko zanimanja in razumevanja in jih tudi primerno podpira.

Pri tem je bistveno eno, kar zagotavlja takim skupnostim in krožkom: garantiran pravočasen odkup in plačilo prevzetih živali po kvaliteti in klavnem izkoristku. To pa more le, ker ima ustrezne velike zmrzovalnice in skladišča mesnih izdelkov, poleg tega pa dobro speljano mrežo prodaje mesa na domačem in na italijanskem trgu.

Iz vsega povedanega lahko zaključujemo: Naš trg z mesom dovoljuje, da se kmečka gospodarstva v večji meri posvetijo živinoreji in da poenostavijo svojo rastlinsko proizvodnjo na potrebe svoje goveje črede ali prašičev. Skoraj gotovo je, da v območju Avstrije, Zahodne Nemčije in zlasti Italije kmetijstvo še dolgo ne bo krilo provpraševanja za mesom. Trg za meso je torej zagotovljen, zlasti za goveje meso. Na tem trgu pa se bomo bolj in uspešno uveljavljali, če bo naša usmeritev na govedorejo in prašičerejo tudi res popolna. **V prihodnje bo uspeh čedalje bolj odvisen od organizirane proizvodnje, od proizvodnih skupnosti in proizvodnih krožkov. Brez njih bodo ostali kmečki bikci in prašiči na trgu še naprej nepoznani, anonimni, kakor so.**

Te proizvodne skupnosti in krožki morajo rasti od spodaj navzgor, iz vrst kmetov in iz vasi navzgor do kmetijskih in zadružnih organizacij. Slednjim pripada naloga koordinacije in predelave mesa, da ga spravijo kar najbližje do potrošnika v mestih, v industriji in po turističnih centrih doma in v inozemstvu. S takim sodelovanjem pa se bo večal tako posredni kot neposredni zaslužek kmečkih ljudi za delo, ki ga imamo z živino, kar je koncem koncev potrebno in za uspeh usmeritve odločilno.

Kmetijski izvoz
ki ni v statistiki

Zadnjič smo v članku »Živinoreja steber trgovine s kmetijskimi pridelki« mimogrede omenili, da je lani celokupni kmetijski izvoz dosegel vrednost 2219,6 milijona šilingov. Pri tem smo ugotovili, da nam številke takoimenovanega tihega ali skritega izvoza kmetijskih pridelkov, to je potrošnje inozemskih turistov v naši državi niso znane.

Danes lahko postrežemo tudi z vrednostjo tega skritega izvoza, vendar le za leto 1965, ker za lani te številke še niso objavljene. Po podatkih agrarnogospodarskega instituta kmetijskega ministrstva je 1965 avstrijsko kmetijstvo za inozemske goste v državi dobavilo blaga v vrednosti 2670 milijonov šilingov. Vrednost teh dobav ni le večja od lanskega kmetijskega izvoza, marveč prekaša tudi vrednost izvoza leta 1965, ko je znašala 2378,5 milijona šilingov.

Lanska bilanca kmetijstva v naši državi

Kmetijstvo je gospodarsko gledano minulo leto uspešno zaključilo. Kljub temu, da je nazadovalo število ljudi, ki v kmetijstvu delajo, kljub temu, da je tudi lani spet zgubilo nadaljne produktivne površine in kljub temu, da so v primerjavi z letom 1965 cene rastlinskih pridelkov, pa tudi lesa nazadovale, je svoj bruto donos zvišalo za 4 odstotke. Tako povečanje donosa so lani zabeležile le nekatere industrijske panoge. Na splošno pa je bil porast bruto donosa industrije znatno slabši, saj je celokupni narodni dohodek narasel le za 3 odstotke, torej manj kot je narasla brutovrednost kmetijske proizvodnje.

Zaradi ugodnega vremena se je lani vrednost rastlinske proizvodnje povečala za 21 odstotkov, medtem ko je vrednost živalske proizvodnje nazadovala za 2 odstotka. To nazadovanje sta na eni strani povzročila slab pridelek krme v letu 1965, na drugi pa nazadujoča ponudba klavnih prašičev. Vrednost proizvodnje lesa je nazadovala za 4 odstotke in to v glavnem zaradi nazadovanje cen lesa.

Cene lesa so v primerjavi z letom 1965 padle za 2 odstotka, cene rastlinskih pridelkov pa za 18 odstotkov. Temu nasproti so se cene živine in živalskih pridelkov dvignile za 7 odstotkov. Iz teh razlogov je kmetijskih dohodek narasel le za 2 odstotka.

Lanska bilanca kmetijstva v naši državi znova kaže, da ljudje, ki delajo v kmetijstvu iz leta v leto večajo svoje napore, da bi povečali svojo produktivnost. Žal pa ustreznega priznanja za te napore niso tako deležni, kakor bi to zaslužili. Čim več producirajo, tem bolj jim trgovina striže cene, ker se veriga njenih prekupčevalcev iz leta v leto podaljšuje.

---

je obrnil stikalo, ki je bilo vdelano v steno barake, in poskušal dvigniti zapah. A ga ni mogel. Na pomoč mu je priskočil Untersturmführer.

Vrata so se odprla. Ko sem vstopil, se mi je zazdelo, da mi bo strop zdaj pa zdaj padel na glavo: dotaknil bi se ga lahko z dlanjo, tako je bil nizek. Prostor, ki je bil popolnoma prazen, so razsvetljevale tri velike žarnice, obdane s kovinsko mrežo. Tla so bila iz betona. Tudi na drugem koncu prostora so bila vrata, ki so se odpirala na spodnjo stran barake, line pa niso imela.

„Kakor vidite," je rekel Schmolde, „okna nimajo šip, zadelana so..."

Obliznil si je ustnice.

„... Hermetično so zaprta in odpirajo se od zunaj."

Zraven ene izmed zamreženih žarnic sem opazil majhno okroglo odprtino, v premeru široko komaj kakšnih pet centimetrov.

Tedaj sem zaslišal tekanje, rezke krike in hripava povelja. Psi so zalajali.

„Prihajajo," je rekel Schmolde.

Stopal je pred mano. Čeprav je bila njegova kapa še nekaj centimetrov od stropa, se je vseeno sklanjal, ko je šel po prostoru.

Ko sem stopil iz barake, je izza grmičja že pritekla kolona jetnikov. Spremljali so jih esesovci in psi. Zrak je pretresalo vpitje, pomešano z laježem psov. Dvignil se je vrtinec prahu in esesovci so stopili v akcijo.

Ko je bil red spet vzpostavljen in se je prah polegel, sem si lahko bolje ogledal jetnike. Med njimi je bilo še nekaj krepkih mož, večinoma pa so bile v koloni ženske in otroci. Nekateri Židje so nosili otroke v naročju. Vsi so bili v civilnih oblekah in nihče ni imel porezanih las.

„V principu," mi je potihoma rekel Schmolde, „s takšnimi nimamo težav. Pravkar so prišli k nam."

Esesovci so jetnike razvrščali po pet in pet. Schmolde je odsekano zamahnil z roko in rekel:

„Bitte, Herr Sturmbannführer..."

Stopila sva k nasadu z grmičjem. Bila sva malo bolj stran, a za spoznanje više, tako da sva lahko z enim pogledom zajela vso kolono.

Dva Hauptscharführerja in en Untersturmführer so pričeli šteti jetnike. Plavolasi Untersturmführer je nepremično stal pred nama. Na njegovi desni, malo bolj zadaj, je stal judovski jetnik v črtasti uniformi in z obrito glavo. Na levem rokavi je imel trak.

Pritekel je eden izmed Hauptscharführerjev, skočil v pozor pred Untersturmführerjem in zavpil:

„Dvesto štiri!"

Untersturmführer je rekel:

„Zadnje štiri izločite iz vrste in jih odpeljite nazaj v barake."

Obrnil sem se k Schmoldeju.

„Zakaj pa to?"

„Da bi pri drugih vzbudil zaupanje," je rekel Schmolde in si obliznil ustnice.

„Dolmetscher!" je zavpil Untersturmführer.

Jetnik s trakom na rokavu je stopil za korak naprej in obstal pred kolono. Vstopil se je v pozor in jetnikom nekaj vpil v poljščini.

Trije zadnji jetniki (dve ženski in neki moški s črnim, pomečkanim klobukom na glavi) so se zlahka ločili od kolone. Četrti jetnik je bila deklica stara kakih dvanajst let. Bližnji Scharführer jo je zgrabil za roko. Tedaj pa je neka jetnica planila k njemu, mu jo iztrgala iz rok, jo divje stisnila k sebi in pričela nekaj vpiti. Približala sta se dva esesovca in vsa kolona je pričela godrnjati.

Untersturmführer ni vedel, kaj bi.

„Pustite ji otroka!" je zavpil Schmolde.

Esesovca sta stopila nazaj v svojo vrsto. Židinja je pogledala za njima, ne da bi razumela, kaj se dogaja. Še vedno je k sebi stiskala svojo hčer.

„Dolmetscher!" je zaklical Schmolde. „Povejte ji vendar, da ji komandant dovoljuje vzeti hčer s seboj."

Jetnik s trakom na rokavu je zavpil dolg stavek v poljščini. Židinja je odložila hčer na tla, pogledala mene, pogledala Schmoldeja. Potem je njen temnopolti obraz razsvetlil smehljaj in nekaj je zavpila proti nama.

„Kaj hoče?" je nestrpno vprašal Schmolde.

Tolmač se je po vseh pravilih zavrtel na petah, stopil pred nama v pozor in povedal v perfektni nemščini:

„Pravi, da ste dobri in da se vam zahvaljuje."

Schmolde je skomignil. Trije jetniki, ki so jih peljali nazaj v barake, so šli mimo naju, za njimi pa Scharführer. Ženski nama nista privoščili niti enega pogleda, moški pa naju je pogledal, za hip postal, potem je s širokim, pretirano poudarjenim gibom roke snel z glave svoj črni klobuk. Nekaj jetnikov se je zasmejalo, za njimi tudi esesovci.

Schmolde se je nagnil k meni.

„Upam, da bo šlo vse lepo in prav."

Untersturmführer se je obrnil k tolmaču in mu z naveličanim obrazom rekel:

„Kakor ponavadi."

Tolmač je spet stopil korak naprej in v pozoru pričel nekaj govoriti po poljsko.

Schmolde se je nagnil k meni.

„Pripoveduje jim, naj se slečejo in svoje stvari zamotajo v zavitek. Zavitke da bodo poslali na dezinfekcijo in dokler ne dobijo obleke nazaj, jih bodo zaprli v barako."

Takoj, ko je tolmač utihnil se je po vsej koloni razširilo vpitje in godrnjanje.

(Se nadaljuje)

za oddih in razvedrilo

PAN ROSE:

WHISKY POSEBNE VRSTE

Ko je Charles Weldon oblačil plašč, je opazil knjigo, ki je ležala na zdravnikovi mizi. »Kakor vidim, tudi vi radi berete kriminalke,« je dejal.

»Povprečno dve tedensko,« je odgovoril doktor Hilroy. »Veste, vedno je vznemirljivo brati, kako se skuša morilec znebiti svoje žrtve in pri tem je zagrešil kako napako.«

»Da, tako je videti.« Weldon je vzel klobuk. Ves ta problem je sam že vse bolj natančno preštudiral, kakor je mogel slutiti zdravnik.

»Vse je v tem, da ni tako enostavno spraviti koga s sveta, ne da bi moralca ujeli. Samo pomislite na tveganje. Recimo, da morilec uporabi strup, celo naglo delujoč strup brez okusa. Ko truplo preiščejo, vsak zdravnik z lahkoto ugotovi strup.«

»Točno!« je pritrdil Weldon. Saj je tudi sam sklenil, da bo njegova žrtev izginila, brž ko jo bo zastrupil.

»Torej,« je razlagal dr. Hilroy, »bo morilec skušal umor prikazati za samomor. Vendar je to težavno, ker bo moral ponarediti poslovilno pismo in se bo s tem izdal.«

Zopet se je Weldon smehljal. Saj je tudi sam že razmišljal o tem, kako bi umor svojega kolega Brewerja prikazal za samomor. Toda Brewer ni bil človek, ki bi si sam hotel vzeti življenje.

»Potemtakem,« je nadaljeval zdravnik, »preostane — seveda samo teoretično — le en izhod. Truplo mora izginiti, tako da ga nihče več ne najde.«

»Tako je!« je pritrdil Weldon. Tudi za to je že idealen kraj.

Dr. Hilroy je izročil Weldonu recept. »Dovolj o teh grozljivih stvareh! Za vašo srčno bolezen si priskrbite zdravilo v lekarni. Pa pridite prihodnji teden, da vas bom ponovno preiskal.«

»Morda niti ne bo potrebno,« je odvrnil Weldon. »Trenutno se počutim prav dobro.«

Vreme je bilo viharno in deževno. Weldon ga je bil vesel; zdelo se mu je, kakor da so tudi elementi na njegovi strani. V takem vremenu prav gotovo ne bo nikogar v gozdu pri njegovi lovski koči, a še manj na jezeru, v katero bo vrgel Brewerjevo truplo.

Ura je kazala 19.30. Dogovorila sta se, da bosta prenočila v lovski koči, tako da bosta že ob prvem jutranjem svitu odšla lovit divje race. Weldon je vztrajal, da gresta skupaj lovit, ne oziraje se na zadnje neprijetnosti v banki. Tudi njuno prijateljstvo naj bi ostalo, kakršno je bilo prej.

Weldon je vse dobro pripravil. Železne verige in težke uteži so ležale skrite pod jadrovino v njegovem čolnu. V koči je imel v omari pripravljeno stekleničko whiskyja.

To je bil whisky posebne vrste. Ne samo, da je bil izbrane in drage znamke, tudi strup, ki mu ga je Weldon primešal, je bil prvovrsten, popolnoma brez duha, hitro učinkujoč in zanj ni bilo protistrupa..

Weldon je pomislil na puško, ki mu je bila nekoč padla v jezero. »Nima smisla, da bi jo skušal dobiti iz jezera.« mu je povedal takrat neki skavt, »jezero je neizmero globoko in silno pogoltno. Kar pade v jezero, ne pride nikoli več na površje.« Tam doli na dnu jezera bo torej Brewer našel svoje zadnje počivališče.

Da je prav ta Brewer moral odkriti Weldonove mahinacije! Ko je vendar znal poneverbo v banki tako mojtsrsko prikriti! No, Brewer je bil pač tak, da je moral vtakniti nos v vsako stvar, nato pa tako imenovano poštenje postavljati nad prijateljstvo! Dal je Weldonu rok, do katerega mora vrniti poneverjeni denar, sicer bo moral vso stvar javiti ravnatelju in policiji. No, to je bil zares lep tovariš! Zato proč z njim!

Weldon je ustavil avto pred hišo, v kateri je stanoval Brewer.

Čez nekaj časa je stopil Brewer iz hiše. »Saj lije kakor iz škafa,« je dejal. »Ali ne bi ostala raje doma?«

»Jutri bo najlepše vreme za lov.«

»Bojim se, da bo vreme takšno nekaj dni,« je vzdihnil Brewer. Avto je zdrvel skozi deževno noč. »Naj bo sonce ali dež — tega lovskega izleta ne bi rad zamudil,« je rekel Weldon.

V lovski koči je Weldon pogovor spretno napeljal na svoje »malenkostno finančno iztirjenje«.

»Ne bi vam rad zamolčal vesele vesti,« se je hvalil, »toda v ponedeljek bom zares mogel vrniti ves denar.«

Brewerjeve jekleno sive oči so bile hladne. Veseli ton Weldonovega glasu je bil zoprn. »To je zelo resna zadeva,« je rekel in zmajal z glavo. »Ne vem še, a morda jo bom le moral javiti ravnatelju.«

»Dobro vas razumem,« je odgovoril Weldon in stopil k omari. Iz nje je vzel whisky in natočil kozarec.

»Poskusite tegale,« je rekel in postavil kozarec pred Brewerja. »To je nekaj posebnega.«

»A vi? Ali ne boste pili z mano?«

Weldon je zmajal z glavo. »Doktor mi je prepovedal.«

»Veseli me, da upoštevate tudi moje stališče,« je zopet povzel Brewer in napravil prvi požirek. »Prav zato, ker ste moj prijatelj, moram biti še posebno previden, da ne bi ukrenil kaj, česar moralno ne bi mogel zagovarjati.«

»Seveda,« je dejal Weldon. Zadovoljno je opazoval, kako je Brewer praznil kozarec požirek za požirkom. Prav kmalu se bo Brewerja lotila utrujenost in nato bo prišla — brez bolečin in neogibno — smrt.

Weldon se je pričel smejati: »Če vas veseli, pa me kar naznanite in nič ne olašajte.«

»Oh, ne razumete me,« je šepetal Brewer.

»Še prav dobro vas razumem. Storite, kar se vam zdi, da je prav. Saj sem tudi sam storil, kar se je zdelo meni prav.«

Brewer ni odgovoril. Njegove oči so postale nenadoma steklene. Nekaj sekund pozneje je neslišno zdrknil s stola. Bil je mrtev.

Že je hotel Weldon zliti ostanek whiskyja v izplakovalnik, ko si je premislil. Strup si je bil težko nabavil. Zakaj ostanka ne bi shranil? Kdove, kaj mu prinaša prihodnost? Morda bo zastrupljeni whisky še kdaj potreboval. Zato je stekleničko zopet zamašil in jo vtaknil v notranji žep plašča.

Počasi je odveslal do sredine jezera. Ne oziraje se na vihar in ploho se je lotil svojega dela. Ovil je verige okoli trupla in pritrdil uteži. Zdaj mu je bilo truplo samo vreči v vodo. V prvem hipu je kazalo, da velikemu naporu ne bo kos. Nato je vlekel in dvigal, dokler Brewerjevo truplo končno ni pljusknilo v valove.

Nekaj časa je negibno sedel v čolnu, da si odpočije od napora. Spomnil se je dobrega in naivnega doktorja Hilroya in se smehljal. Nikjer ni napravil nobene napake, nikoli ga ne bodo ulovili. Ko bodo poneverbo v banki odkrili, bodo vsi mislili, da jo je zagrešil Brewer in izginil z denarjem.

Občutek zmage ga je malone opijanil. Zaveslal je proti obali in se kmalu odpeljal proti domu.

Medpotoma ga je začelo zbadati. To je bil dobro znani znak, nekaj ga je zabolelo v prsih. Stisnil je zobe in vozil naprej. Toda bolečine so postajale vse hujše. S strahom se je zavedel, da je imel take občutke pri prvem srčnem napadu. Razburjenje in napor tega dne sta bila preveč zanj. Samo da bi privozil do bližnje servisne postaje. Nameščenec bi ga mogel zapeljati domov, oditi po zdravila, po zdravnika...

V daljavi je zagledal obrise zgradbe. Kot obseden je zavozil proti njej in dajal s trobljo glasne in dolge znake.

Iz zgradbe je pritekel neki človek. »Na pomoč!« je kriknil Weldon. »Bolan sem. Spravite me...« Nato je omedlel.

Ko se je osvestil, je ležal na cementnih tleh in nameščenec ga je skušal dvigniti. »Zdaj vam je že zopet bolje!« Weldonu se je zdelo, da prihaja glas iz velike daljave. »Le za hip ste omedleli. Kakšna sreča, da sem našel v žepu vašega plašča whisky! Takoj sem vam vlil v usta nekaj krepkih požirkov. Za prvo silo bo zadoščalo.«

In tolažeče je pokazal na stekleničko z whiskyjem čisto posebne vrste.

IZREKI

● **Znanost napreduje korakoma, ne skokoma.** (Macaulay)

oooo

● **Suverenost človeka je v znanju.** (Bacon)

oooo

● **Bolje se je naučiti nepotrebno kakor ničesar.** (Seneca)

oooo

● **Z malo filozofije ne preziramo ničesar, z mnogo filozofije pa vse.** (La Rochefoucauld)

Srečanje v gledališču

— Oprostite, državljan, mi lahko prosim nekoliko pokažete program?

— Prosim, z veseljem.

Dal sem program svojemu sosedu. Sprejel ga je s poklonom.

Moj sosed je bil tog in eleganten.

— Merci, — je rekel, ko je pregledal imena nastopajočih. — Oprostite, ali ste iz province?

— Ne, iz Moskve. Ali ste mislili...

— Kje pa, ničesar nisem mislil... Samo malce sem opazoval... Veste, sem nekakšen opazovalec ljudi... Zelo rad, veste, opazujem množico. Sediš takole v naslonjaču, čakaš, da se bo dvignil zastor in opazuješ. Zelo zanimivo in poučno. Saj je vendar obraz vsakega človeka njegova posetnica, potni list, anketa, če hočete.

— Da, sem pripomnil.

— Dovolite, da se vam predstavim, — je rekel sosed, — verjetno se ne pogovarjate radi z neznanimi ljudmi. Kaj ni res? Torej... Naperekorov, Mihael, pravni svetnik.

Ko sem stisnil tenke sosedove prste, sem opazil, da so njegove roke zelo skrbno negovane.

Potem sem se mu tudi jaz predstavil. Začela sva se pogovarjati.

— Dandanes tako redko srečaš inteligentnega človeka, — je potožil Naperekorov. — To me nekoliko tlači. Po vašem izrazu vidim, da se ne strinjate z menoj. Ampak niste me prav razumeli. Govorim o tisti zunanji inteligenci, lahko bi rekli, o kulturnosti. Saj to je, dragi moj sosed, grozno! Ozrite se okrog sebe! Recimo, tisti mladenič. Ga vidite? Izgleda da je študent. Sodeč po izrazu njegovih oči ni neumen, mogoče je celo talentiran. Ampak poglejte ta zamaščeni jopič, ta neobriti podbradek! Poglejte, kako nevljudno je obrnil hrbet svoji sosedi. Poglejte, kako hladno je pozdravil tistega starčka! Videli boste, da je pod napisom „kultura" (tu mislim znanost, ljubezen do umetnosti etc.) skrita nekulturnost, nespoštovanje človeške osebnosti, grobost in nesramnost.

Med odmori sva se sprehajala po hodniku, govorila o predstavi in skupno obsojala nekulturno občinstvo.

— Ali vidite tistega tipa? — mi je šepnil Naperekorov v kadilnici. Tistega z bradavico, ki kadi cigareto. Stavim, da bo vrgel čik na tla in ne v pepelnik, ki stoji pred njegovim nosom.

Človek z bradavico je potegnil zadnji dim in vrgel čik v pepelnik.

— No ja, to je eden redkih primerov, — je vzvišeno dejal Naperekorov, — zato, ker je stal pepelnik tako blizu. Kljub temu pa je nekulturen človek. S takimi zalisci, kot jih ima on, kulturen človek ne more hoditi okrog.

Naperekorov je dejansko delal vtis čudovitega, „kulturnega" človeka. Ljubko je duhovičil, ves čas se je opravičeval, metal se je za izgubljenimi robčki in se neprestano silil, da bi komurkoli odstopil svoj prostor v kadilnici.

Predstava se je bližala h koncu. Don Jose je jokal in se žalostil ob mrtvi Carmen.

— Na svidenje, sosed! — mi je zaklical Naperekorov in se odtrgal s sedeža.

— Počakajte, — sem mu rekel, — saj zastor še ni spuščen.

— Dobro vem, kaj bo potem, — je glasno izjavil Naperekorov. Zapel po „aretirajte me", potem pa ne bom prišel do galoš.

Občinstvo se je vznemirilo. Naperekorov se je prerival skozi vso dvorano in pri tem povzročal neprijeten hrup.

— Sedite! — so vpili gledalci.

Don Jose je škilil na gledalce in povzdignil glas.

Medtem je pri izhodnih vratih prišlo do izgreda. Vratarji niso pustili Naperekorova ven.

— Nimate pravice! — je vpil moj sosed. — Mogoče moram pa zaradi naravnih potreb ven!...

— Ti-i-ho! so vpili od povsod.

— To je nesramno! se je kregal Naperekorov. — Nekulturno je zadrževati človeka, ki mu niso važne galoše, pač pa mora ven zaradi naravnih zahtev!... Pustite me!

Kljub temu ga niso izpustili. Vrata so odprli šele takrat, ko so zamrli zadnji zvoki orkestra in je padla zavesa. Naperekorov se je valil ven skupaj z ostalo množico. Videl sem ga, ko je podrl neko starko, ugriznil študenta v zamaščenem jopiču in z mojstrskim udarcem knockoutiral enega od vratarjev. Slišal sem, ko je nadrl garderoberko in ji obljubil, da se bo pritožil v upravi.

Zmagoslavno, z galošami in kožuhom, je skozi množico prikorakal do mene.

— Poslušajte, — sem mu rekel, — saj to je vendar grobost in nesramnost.

Naperekorov me je pogledal s krvavimi očmi, me mahnil z galošami po obrazu in odvihral proti izhodu.

E. Petrov

G. FERSTER:

VELIKA NAGRADA

HUMORESKA

Povsod po svetu, prav tako tudi v Holandiji, je v kupejih za nekadilce prepovedano kaditi. Kdor se pregreši, ga kaznujejo z globo 30 forintov, razen tega pa mu kazen odmeri tudi policija. G. Henderlink, ki je kot lastnik velike plantaže skoraj vse svoje življenje preživel na Sumatri med divjaki, verjetno ni poznal teh predpisov, ali pa je spregledal napis »Za nekadilce«. Na poti med Utrechtom in Amsterdamom je namreč odprl veliko škatlo za cigare in si vtaknil v usta debelo brazilko«.

Sopotnika sta brž segla v žep po vžigalice in mu jo ljubeznivo prižgala. G. Henderlink se je zahvalil in nadaljeval svojo zgodbo o pustolovščinah na divji Sumatri. Bolj ko je bila zgodba o lovih na slone in ljudožerce vznemirljiva, bolj se je iz cigare kadilo.

Nenadoma je v kupe stopil kontrolor.

— To je strašno! je rekel in z rokami razganjal oblake dima. — Kaj takega se mi še ni zgodilo!

— Verjamem, gospod, je rekel Henderlink. — To je zato, ker še nikoli niste bili na Sumatri. To so pravvi divjaki, ljudožerci...

— Kaj pa še! Ne imejte me za norca in takoj odvrzite cigaro! je rekel kontrolor. — Ker je tu kajenje prepovedano, zahtevam, da takoj plačate 30 forintov kazni. Žalitev uradnika v službeni dolžnosti pa vas bo stala najmanj 500 forintov.

Henderlink si je pomel oči, ko pa je videl, da je stvar resna, je z vzdihom izvlekel listnico in plačal globo.

— Tako, je rekel kontrolor, ko je vzel denar. — Zdaj pa vas prosim še za vaše ime in naslov!

— K hudiču! se je razjezil Henderlik. — Za kaj vam bo pa še to?

— Po 136. paragrafu zakona o železniškem prometu sem po uradnem položaju dolžan zadevo prijaviti policiji. Tudi policijsko boste kaznovani s 300 do 400 forinti, odvisno od vašega imovinskega stanja.

Celo oba sopotnika sta bila presenečena nad izrazi, s katerimi je Henderlink obkladal železniško upravo, njene uradnike in predpise. Kontrolor si jih je povsem mirno zapisoval v modro beležnico.

Nazadnje je vendarle moral Henderlink izdati svoje ime in naslov v Antwerpnu. Kontrolor je zahteval še vozni listek, spustil svojo uradno beležnico v žep in odšel.

— Zakaj me nista opozorila na to neumno prepoved, gospoda, je očitajoče vprašal Henderlink svoja sopotnika.

— Mislila sva, da vam je prepoved znana in da vam je vseeno, je rekel prvi.

— So ljudje, ki kadijo v kupeju, da bi kljubovali, ker jim to pomeni zadovoljstvo, je dodal drugi.

Potem sta ga z zanimanjem vprašala, kaj je bilo dalje s sloni in ljudožerci na Sumatri; toda Henderlink ni bil več tako navdušen za pripovedovanje kot poprej.

V Amsterdamu se je poslovil od njiju.

— Nič ne skrbite, gospod, je rekel eden izmed obeh. — Gotovo vas ne bodo klicali na odgovornost.

— Toda kontrolor me je zapisal!

— V svojo uradno beležnico, kaj ne? Tu, podarim vam jo za spomin na prijetno potovanje.

Mož je potegnil iz žepa modro beležnico in jo dal Henderlinku.

— Neverjetno! se je ta začudil. — Od kod pa jo imate?

Tedaj je mož naredil spretno kretnjo z roko in se zasmejal. Henderlink ga je razumel in se tudi zasmejal.

— Neverjeten podvig, bravo! Tu imata 5 forintov nagrade!

— Nikar, gospod, midva sva že dobila veliko nagrado...

Eden izmed njiju je potegnil iz žepa listnico. Presenečen Henderlink je prepoznal v njej kontrolorjevo listnico, v katero je spravil ta 30 forintov globe.

S prijaznim pozdravom sta se oba sopotnika izgubila v množici.

Ko je Henderlink ugotovil, da je tudi njemu izginila listnica z 2000 forinti in povrhu še zlata ura, je bilo že prepozno. Ni mu preostalo drugega, kot da z gnusom razmišlja o »lažni evropski civilizaciji« in da se čimprej vrne k častitljivim divjakom na Sumatro.

Pridejo hladnejša desetletja?

V prihodnjih desetletjih bo precej deževnih poletij, ki jim bodo sledile prav tako vlažne in mrzle zime; povprečna letna temperatura se bo znižala. Tako se glasi napoved ameriškega geologa prof. Maynarda Millerja z michiganske univerze, strokovnjaka za ledenike na Aljaski.

Krivdo za te vremenske spremembe pripisuje imenovani strokovnjak Soncu. Kakor je znano, se na Soncu vrstijo obdobja močne aktivnosti in sorazmernega zatišja. Prof. Miller je ugotovil, da se ledeniki daljšajo ali krčijo v povezavi s temi dolgoročnimi spremembami sončne aktivnosti. Posledice se potem poznajo v meteoroloških razmerah po vsem ozračju našega planeta.

Po letu 1915 je bila sončna aktivnost močnejša. Zdaj je to obdobje končano, za prihodnjih trideset ali morda petinštirideset let bo Sonce „počivalo", pravi prof. Miller. To bo pomenilo prehod od pretežnega toplega in suhega na vlažno in hladno podnebje, seveda na splošno, to je v svetovnem merilu. V gotovi meri potrjujejo te napovedi tudi ugotovitve berlinske univerze, kjer so zabeležili, da se je povprečna svetovna temperatura od leta 1964 na 1965 znižala za eno do dve stopinji.

Edina tolažba spričo teh sprememb — trdi ameriški zdravnik dr. Stanley Schuman — je v tem, da ljudje po vsem videzu bolje prenašajo hud mraz in vlažnost kakor pa valove izjemne vročine.

Lov za plemiškimi naslovi

V Angliji je stara tradicija, da vsako leto pred kraljičinim rojstnim dnevom razglasijo nove plemiče in člane gornjega doma — lorde. Letos se je ta visoka angleška družba povečala za 4 nove lorde, 31 vitezov in 667 nosilcev drugih plemiških naslovov.

Vendar v Angliji niso le plemiči, ki jih posebej imenujejo v to „izbrano" družbo, marveč so poleg imenovanih tudi še samozvani plemiči. Ravno ta druga skupina postaja iz dneva v dan večja, kajti plemiški naslov pred priimkom je postal pravcata bolezen. Predvsem pripisujejo to znanemu britanskemu snobizmu; obstajajo pa tudi praktični razlogi: naslovi mnogo laže odpirajo vrata.

Mnogi Angleži so se namreč prepričali, da s plemiškim naslovom mnogo laže pridejo do dobrih služb. Tisti, ki niso postali plemiči „zaradi zaslug", si pomagajo sami, in tako je postalo ponarejanje dokumentov že pravi poklic. V tem prizadevanju je neka Angležinja prekosila vse druge in se je kratko malo povišala v „kraljevsko princeso Commonwealtha", čeprav ta naslov v resnici sploh ne obstaja.

Nekateri časopisi so anketirali Angleže, da bi ugotovili razloge za povečano željo po plemiških naslovih. Ugotovili so najrazličnejše: nekateri samozvani plemiči so to storili zaradi snobizma, drugi so upali na boljše službe, medtem ko se je največji del samozvanih plemičev na račun svojega „plemstva" preživljal.

V Angliji ni zakona, po katerem bi kaznovali predstavljanje pod tujim imenom, zato je spremembo imena zelo lahko izvesti. Vsak si more zapisati na vrata ali na vizitko kakršnokoli ime. Če hoče imeti Angležto drugo ime tudi v potnem listu, mora za to sicer nekaj plačati, toda drugih formalnosti ni. Zaradi tega je imel Scotland Yard že veliko težav, kajti takšna svoboda pri menjanju imen znatno otežkoča delo policije, zlasti pri zasledovanju kriminalcev, ki si lahko vsak dan izberejo drugo ime in tako zabrišejo sled za seboj. To pa je tudi eden izmed rzlogov, zakaj kriminal v tej deželi tako narašča.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 10.00, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00.

Dnevne oddaje: 5.55 Kmetijska oddaja — 6.05 Pregled sporeda — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.03 Za gospodinje — 11.00 Roman v nadaljevanjih — 12.45 Oddaja za podeželje — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Razglasi — 15.00 Posebej za vas — 16.00 Glasba zate — 16.55 Kulturna poročila — 18.30 Odmev časa — 19.00 Šport in glasba — 20.10 Deželna poročila — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 8. 7.: 6.05 Oddaja zbornice kmetijskih delavcev — 8.05 Domači vrt — 8.45 Domača književnost — 11.00 Naša lepa domovina — 13.05 Opoldanski koncert — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Človek, kot ti in jaz, roman — 15.50 Kjer pojejo, ostanemo — 16.15 Aktualna reportaža — 16.30 Pogovor z gostom — 17.00 Parada plošč mladih talentov — 18.20 Glasba za delapust — 20.20 Koncert dunajskih filharmonikov.

Nedelja, 9. 7.: 8.05 Kemtijska oddaja — 9.45 Španski zvoki — 10.30 Nesrečna noč — 11.00 Koncert v zelenem — 12.45 Ogledalo mestnega gledališča — 13.00 Operni koncert — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Križem po svetu, križem skozi čas — 17.05 Plesna glasba — 18.00 Nič kot veselje z glasbo — 19.00 Šport in glasba — 20.10 Ljubljeni lažnivec, dialog — 21.15 Ljudje med stikali.

Ponedeljek, 10. 7.: 8.15 Izgorela zadeva, roman — 8.45 Ljudska glasba tujih dežel — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Koroški knjižni kotiček — 17.00 Dopust v Vorarlbergu — 18.00 Vse moje misli — 19.30 XY ve vse — 20.20 Iz zgodovine koroškega turizma — 20.35 Zveneča alpska dežela — 21.15 Evropski report.

Torek, 11. 7.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Sedel sem na robu — 15.45 Aktualna kulturna oddaja — 17.00 V koncertni kavarni — 18.00 Četrt ure deželne vlade — 18.15 Koroška avto- in motorevija — 20.20 Pasty, komedija — 21.35 Lahkotne minute.

Sreda, 12. 7.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Sodobni avstrijski komponisti — 15.45 Strah ima veliko podob — 17.00 Glasbeni predlogi za dopust — 18.00 Oddaja zbornice kmetijskih delavcev — 18.10 Koroška vsakdanjost nekoč — 19.30 Slavnostne igre v Bregenzu vabijo — 20.20 Musica aurea.

Četrtek, 13. 7.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Ura pesmi — 15.45 S planin — 17.00 Dunaj ima vedno sezono — 18.00 Kmetijska oddaja — 18.15 In ljudje so tako prijetni — 19.30 XY ve vse — 20.20 Koroški hišni koledar — 21.00 Mednarodno tekmovanje pevskih zborov v Spittalu.

Petek, 14. 7.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Kakor veter s planine Flattnitz — 17.00 V koncertni kavarni — 18.00 Naša umetnostna kritika — 18.10 Koroške pihalne godbe — 20.20 Prijetno zabavo.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.55, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje: 6.40 Jutranja opazovanja — 7.20 Jutranja gimnastika — 11.00 Veseli ob enajstih — 11.45 Za avtomobiliste — 14.50 Razglasi — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Kulturna poročila — 17.50 Kaj slišimo danes zvečer — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 8. 7.: 6.20 Gavori Fritz Schilling — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Glasba za vsakogar — 9.45 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Odmev iz Avstrije — 14.00 Tehnični razgledi — 15.30 Orkestralni koncert — 17.10 Pihalna godba Rudi Platzer — 19.10 Iz parlamenta — 19.30 Straussova glasba — 20.45 Smem prositi.

Nedelja, 9. 7.: 8.15 Kaj je novega — 9.10 Nedeljska satirična oddaja — 11.00 Praška pomlad 1967 — 13.10 Za avtomobiliste — 14.10 Dobrodošli v Avstriji — 4.30 Izgorela zadeva, roman — 15.00 Ljudstvo in domovina — 15.45 Divja, komedija — 17.10 Operna scena — 18.00 Magazin znanosti — 18.30 Zaljubljene gosli — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 19.30 Dijak prosjak, opereta — 21.05 Prijetna pihalna glasba.

Ponedeljek, 10. 7.: 6.20 Odkrito povedano — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Za prijatelja oper — 14.05 Ob 30. obletnici smrti Georgeja Gershwina — 15.05 Kopališki koncert — 16.00 Otroška ura — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 19.30 Ukročena trmoglavka — 22.15 Športni študio.

Torek, 11. 7.: 6.05 Preden odidete — 6.20 Kratko in jedrnato — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Pomembni orkestri — 14.35 Praški madrigalisti — 15.05 Kopališki koncert — 16.00 Ženska oddaja — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Oder življenja — 19.30 Poznaš svet — 20.30 Dirigira Robert Stolz — 21.30 O tem lahko govorimo.

Sreda, 12. 7.: 6.05 Odkrito povedano — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Teden pri Združenih narodih — 13.30 Za prijatelja opere — 14.10 Orkestralni koncert — 15.05 Kopališki koncert — 16.00 Otroška ura — 17.15 Karnerji na Salzburškem — 17.30 Lepa pesem — 19.30 Ritmi gitare in orkestra — 20.00 Večer z lepo glasbo.

Četrtek, 13. 7.: 6.05 Preden odidete — 6.20 Oddaja delavske zbornice — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Glasbeni feljton — 14.15 Pomembni orkestri — 15.05 Kopališki koncert — 16.00 Ženska oddaja — 17.15 Mednarodna radijska univerza — 17.30 Spomini na pesnika Heinricha Suslo-Waldecka — 19.30 Mednarodno tekmovanje pevskih zborov v Spittalu — 20.30 Vsaka reč ima dve strani.

Petek, 14. 7.: 6.05 Nobeden ne bo zmagal — 6.20 Oddaja delavske zbornice — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Dunajsko koncertno ogledalo — 13.30 Operni koncert — 14.15 Znameniti umetniki — 15.05 Kopališki koncert — 16.00 Otroška ura — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Zvezdne podobe — 19.30 Poročeni gost — 21.00 Prijetna večerna glasba.

MIZA IN 4 STOLI ZA VRT
IZ KOVINE IN PLASTIKE

šil. 695.—

Podjunska trgovska družba
bratje Rutar & Co.
Dobrla vas - Eberndorf
A 9141 tel. (0-42-36) 281

Slovenske oddaje

Sobota, 8. 7.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 18.00 Solistična glasba.

Nedelja, 9. 7.: 7.30 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 10. 7.: 14.15 Poročila, objave, pregled sporeda — Za vsakega nekaj — 18.15 Samospevi, dueti in kvarteti.

Torek, 11. 7.: 14.15 Poročila, objave — Športni mozaik — Cerkev in svet.

Sreda, 12. 7.: 14.15 Poročila, objave — Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 13. 7.: 14.15 Poročila, objave — Domači zbori pojo domače pesmi.

Petek, 14. 7.: 14.15 Poročila, objave — Od petka do petka — Klavir štiriročno — Živo srečanje s slovenskimi pisatelji.

RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 212,4 m. UKV frekvence 88,5 — 90,1 — 92,1 — 94,1 — 96,4 — 96,5 97,7 — 98,9 MHz.

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.30.

Dnevne oddaje: 5.15 Svetujemo vam — 5.30 Dokler ne kupite časopisa — 6.15 Napotki za domače turiste — 6.25 Informativna oddaja — 6.15 Danes za vas — 7.05 Telesna vzgoja — 7.45 Pregled sporeda — 7.50 Oddaja za žene — 8.05 Glasbena matineja — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.30 Kmetijska oddaja — 13.15 Obvestila — 13.30 Priporočajo vam — 16.00 Vsak dan za vas — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice.

Sobota, 8. 7.: 9.00 Počitniško popotovanje od strani do strani — 9.15 Iz albuma skladb za mladino — 10.15 Med uverturami — 11.20 Ena ptička priletela — 12.10 Priljubljene violinske skladbe — 12.40 Operetni zvoki — 14.05 Od melodije do melodije — 15.40 Iz opere Boris Godunov — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Igramo beat glasbo — 18.15 Z godci in pevci po naši deželi — 18.50 S knjižnega trga — 20.10 Izbrali smo vam — 20.30 Redni potnik na liniji U, igra — 21.15 Pokaži, kaj znaš — 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 9. 7.: 8.05 Deček v avtu, otroška igra — 9.05 Voščila — 10.00 Še pomnite, tovariši — 10.45 Nedeljski mozaik lepih melodij — 12.05 Voščila — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Kar po domače — 14.30 Humoreska tedna — 15.05 Iz sveta opernih melodij — 16.00 Uporna stoletnica, igra — 17.09 Športno popoldne — 20.10 V nedeljo zvečer.

Ponedeljek, 10. 7.: 9.00 Za mlade radovedneže — 9.30 V svetu operetnih melodij — 10.15 Iz repertoarja zagrebških solistov — 10.35 Najnevarnejša zver, podlistek — 11.20 Iz arhiva s tujimi popevkami — 12.10 Glasbene poezije Roberta Schumanna — 12.40 Novi posnetki ženskega vokalnega kvarteta — 14.35 Voščila — 15.40 Moški zbor Grafika iz Ljubljane — 17.05 Operni koncert — 18.15 Izbiramo zabavno glasbo — 18.35 Mladinska oddaja — 20.10 Revija jugoslovanskih pevcev zabavnih melodij — 21.00 Koncert orkestra Slovenske filharmonije.

Torek, 11. 7.: 9.00 Počitniško popotovanje od strani do strani — 9.30 Operni pevci raznih narodov — 11.20 Naredne in domače za poletje — 12.10 Pisana paleta melodij — 12.40 Pihalni orkestri — 14.05 Od melodije do melodije — 15.45 V torek nasvidenje — 17.05 Iz naših koncertnih dvoran — 18.15 Z domačimi ansambli po Sloveniji — 18.50 Na mednarodnih križpotjih — 20.10 Novosti Jožeta Kampiča in njegovega ansambla — 20.30 Revizor, igra.

Sreda, 12. 7.: 9.00 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 10.45 Človek in zdravje — 11.20 Popevke in plesni zvoki — 12.10 Bach in češki interpreti — 12.40 Polke in valčki — 14.35 Voščila — 15.40 Odlomki iz opere Rona — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 Iz opernih odrov — 18.45 Naš razgovor — 20.10 Štirje grobijani, opera.

Četrtek, 13. 7.: 9.15 Veliki cvetlični ples, glasbena pravljica — 10.15 Z našimi solisti po Mozartovih operah — 12.10 Orkestralna in operetna glasba — 12.10 Pri pihalcih — 12.40 Slovenske narodne z orkestrom — 14.05 Za prijetno popoldne — 15.40 Najlepše ameriške pesmi o morju — 17.05 Četrtkov simfonični koncert — 18.15 Turistična oddaja — 20.10 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer.

Petek, 14. 7.: 9.00 Pionirski tednik — 10.15 Skladatelj Oskar Dev — 10.35 Kopanje, podlistek — 11.20 V plesnem ritmu — 12.10 Opoldanski orkestralni divertimento — 12.40 Pihalni orkestri — 14.05 Operetni napevi — 14.35 Voščila — 15.20 Turistični napotki — 15.40 Minute z velikimi zabavnimi orkestri — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Zvočni razgledi — 18.45 Kulturni globus — 20.10 Zbor Slovenske filharmonije — 20.40 Plesna glasba današnjih dni — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

RADIO TRST

oddaja na valu 306,1 m ali 980 Kc/sek. Frekvenca 98,3, 96,1 in 100,5 MHz.

Poročila: 7.15, 8.15, 11.30, 13.15, 14.15, 17.15, 20.15, 23.15.

Dnevne oddaje: 14.15 Dejstva in mnenja — 20.00 Šport.

Sobota, 8. 7.: 11.50 Orkestri lahke glasbe — 12.10 Alpska jezera — 13.30 Semenj plošče — 15.00 Glasbena oddaja za mladino — 16.00 Avtoradio — 16.30 Pravljice slovenskih avtorjev — 17.50 Ne vse, toda o vsem — 18.00 Ljudske pesmi s Krasa — 19.00 Počitniška srečanja — 21.00 Mali stari svet.

Nedelja, 9. 7.: 8.30 Kmetijska oddaja — 11.15 Oddaja za najmlajše — 14.45 Izbor popevk — 16.00 Nekdo, ki mimo gre, igra — 18.00 Vabilo na ples — 19.30 Poje zbor Glasbene Matice iz Ljubljane — 20.30 Iz slovenske folklore.

Ponedeljek, 10. 7.: 12.10 Počitniška srečanja — 13.30 Priljubljene melodije — 17.50 Starokrščanske bazilike v Italiji — 19.00 Anketa o Poljski — 21.00 Slike iz narave v slovenskem pripovedništvu.

Torek, 11. 7.: 12.00 Iz slovenske folklore — 13.30 Glasba po željah — 17.50 Ne vse, toda o vsem — 18.00 Zborovske skladbe Emila Adamiča — 19.05 Otok zakladov, igra — 20.35 Mojzes, opera.

Sreda, 12. 7.: 12.10 Žena in dom — 13.30 Glasba iz filmov in revij — 17.50 Razvojne stopnje sodobne medicine — 18.00 Orkester Teriga Tuccija in skupina I Giganti — 19.00 Zborovske pesmi slovenskih madrigalistov — 20.35 Simfonični koncert.

Četrtek, 13. 7.: 12.00 Mali stari svet — 13.30 Glasba po željah — 17.50 Odvetnik za vsakogar — 18.00 Zbori naše dežele — 19.00 Zlata skrinjica — 20.35 Dileme, drama — 21.25 Jazzov kotiček.

Petek, 14. 7.: 12.10 Med tržnimi stojnicami — 13.30 Glasbeno potovanje okoli sveta — 17.50 Kam v nedeljo — 18.30 Slovenski solisti — 20.35 Gospodarstvo in delo — 21.00 Koncert operne glasbe.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, telefon 56-24. — Tiska Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: 9021 Klagenfurt - Celovec, Postfach 124.

Herausgeber, Verleger und Eigentümer: Zentralverband slowenischer Organisationen in Kärnten; Chefredakteur: Rado Janežič, verantwortlicher Redakteur: Blaž Singer; Redaktion und Verwaltung: 9021 Klagenfurt, Gasometergasse 10, Telefon 56-24 — Druck: Drau Verlags- u. Druckgesellschaft m. b. H. Klagenfurt - Ferlach. — Zuschriften an: 9021 Klagenfurt, Postfach 124.

Sto romanov

- Ivan A. Gončarov: **OBLOMOV,** 564 str., br. 25 šil.
- Jean-Paul Sartre: **GNUS,** 248 str., br. 25 šil.
- John Steinbeck: **VZHODNO OD RAJA,** dve knjigi skupaj 824 str., br. 50 šil.
- Nikolaj V. Gogolj: **MRTVE DUŠE,** 316 str., br. 25 šil.
- Andre Gide: **VATIKANSKE JEČE,** 288 str., br. 25 šil.
- Ignazio Silone: **SEME POD SNEGOM,** dve knjigi skupaj 460 str., br. 50 šil.
- Ivan S. Turgenjev: **OČETJE IN SINOVI,** 236 str., br. 25 šil.
- Wiliam Faulkner: **SVETLOBA V AVGUSTU,** 448 str., br. 25 šil.
- James Jones: **OD TOD DO VEČNOSTI,** dve knjigi skupaj 1164 str., br. 50 šil.
- Mihail J. Lermontov: **JUNAK NAŠEGA ČASA,** 228 str., br. 25 šil.
- Aldous Huxley: **GROTESKNI PLES,** 316 str. br. 25 šil.
- Fjodor M. Dostojevski: **MLADENIČ,** dve knjigi skupaj 812 str., br. 50 šil.
- James Joyce: **UMETNIKOV MLADOSTNI PORTRET,** 288 str., br. 25 šil.
- Ivan Bunin: **VAS — GOSPOD IZ SAN FRANCISCA,** 196 str., br. 25 šil.
- Honore de Balzac: **IZGUBLJENE ILUZIJE,** dve knjigi skupaj 764 str., br. 50 šil.
- Oscar Wilde: **SLIKA DORIANA GRAYA,** 264 str., br. 25 šil.
- Jack London: **MARTIN EDEN,** 464 str., br. 25 šil.
- Lev N. Tolstoj: **VSTAJENJE,** dve knjigi skupaj 552 str., br. 50 šil.
- Albert Camus: **TUJEC — KUGA,** 352 str., br. 25 šil.
- Stendhal: **RDEČE IN ČRNO,** dve knjigi skupaj 652 str., br. 50 šil.

Posamezne knjige lahko naročite tudi po pošti. Plačilo možno v obrokih.

KNJIGARNA „NAŠA KNJIGA" CELOVEC, WULFENGASSE

TELEVIZIJA

AVSTRIJA

Sobota, 8. 7.: 14.00 Svetovno prvenstvo v tenisu — 17.00 Mednarodni jahalni turnir — 18.35 Naš svet danes in jutri — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Studio Evropa — 22.20 Hudič iz Colorada, film.

Nedelja, 9. 7.: 17.04 Tukaj prihaja Petter — 17.30 Svet mladine — 18.00 Kaj lahko postanem — 18.35 Šah za vse — 19.00 V mali kavarni — 19.30 Aktualni šport — 20.15 Zastonj, igra — 22.10 Wolfgang Hutter.

Ponedeljek, 10. 7.: 18.35 Iz življenja mravelj — 19.30 Čas v sliki — 20.15 77 Sunset Strip — 21.00 Časovni ventil.

Torek, 11. 7.: 18.35 Smrtni prah — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ta-le naš svet — 21.00 Dnevniki, igra.

Sreda, 12. 7.: 11.03 77 Sunset Strip — 11.50 Časovni ventil — 7.03 Listamo po slikanici — 17.30 Mala športna abeceda — 18.00 Grad Visoka Ojstrca — 18.35 Dvaindvajset minut strahu — 19.00 Podobe iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Pustolovščine vesoljske ladje Orion — 21.15 Kaj menite o tem — 22.15 Za 75 letnico Paule Grogger.

Četrtek, 13. 7.: 18.35 Episode v dežju — 19.00 Športni kaleidoskop — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Čas češenj, igra — 22.25 Kakor so videli drugi — 22.55 Tour de France.

Petek, 14. 7.: 11.03 Artisti — 18.35 Voz 54 prosim javiti — 19.00 Los Paraguayos — 19.30 Čas v sliki — 20.16 O, ti-le duhovi — 21.50 Etruskerij — 22.25 Sedem dni časovnih dogajanj.

JUGOSLAVIJA

Sobota, 8. 7.: 14.00 Teniški turnir — 19.25 Vsako soboto — 19.40 Obzornik — 20.00 Dnevnik — 20.30 Pesem poletja — 20.41 Krog z dvojko — 21.40 Nekaj novega, nekaj starega — 21.55 Golo mesto.

Nedelja, 9. 7.: 9.30 Neznani kraji — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.45 Mladinska oddaja — 16.00 Veslaška regata — 18.55 Perry mason, film — 20.00 Dnevnik — 20.45 Pesem poletja — 20.50 Magazin — 21.55 Balade in romance.

Ponedeljek, 10. 7.: 18.15 Risanke — 18.25 Pošta — 18.45 Pospeševanje izreke — 19.05 Kultura in turizem — 19.15 Tedenski športni pregled — 19.40 Obzornik — 20.00 Dnevnik — 20.38 Drama — 21.40 Predstavljajte si.

Torek, 11. 7.: 18.00 Drejček in štirje Marsovčki — 18.20 Popotovanje po Aziji — 18.50 Svet na zaslonu — 19.40 Obzornik — 20.00 Celovečerni film — 21.30 Človek in kultura.

Sreda, 12. 7.: 18.15 Tisočkrat zakaj — 19.00 Po Jugoslaviji — 19.40 Obzornik — 20.00 Dnevnik — 20.30 Pesem poletja — 20.41 Ekran na ekranu — 21.40 Mednarodni jazz festival v Ljubljani.

Četrtek, 13. 7.: 17.10 Tiktak — 17.25 Slike sveta — 18.15 Reportaža iz Titograda — 18.35 Sam z glasbo — 19.00 Gledališče Arkadija Rajkina iz Leningrada — 19.40 Obzornik — 20.00 Dnevnik — 22.33 Marija Tudor — 21.30 Dosežki v medicini.

Petek, 14. 7.: 18.15 Tribuna — 18.45 Vizitka — 19.40 Obzornik — 20.00 Dnevnik — 20.30 Pesem poletja — 20.41 Celovečerni film — 22.00 Pred izletom.